

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 777/2014-67

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza o sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom [REDACTED], [REDACTED], ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012 a jeho rozsudkom z 26. marca 2013, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDACTED], na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012 a jeho rozsudkom z 26. marca 2013 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012 z 26. marca 2013 z r u š u j e a v e c v r a c i a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti [REDACTED], trovy konania v sume 501,34 € (slovom päťsto jeden eur a tridsaťštyri centov) na účet jej právneho zástupcu [REDACTED], [REDACTED], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátom [REDACTED], [REDACTED], ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho rozsudkom z 26. marca 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

«Sťažovateľ je právnickou osobou zriadenou za účelom vymáhania pohľadávok štátu. Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných procesných práv v konaní pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky o mimoriadnom dovolaní sp. zn. 1 M ObdoV/3/2012, ktoré podal generálny prokurátor Slovenskej republiky.

Konanie o mimoriadnom dovolaní je konaním, ktoré skutkovo ani právne nemožno odčleniť od všetkých predchádzajúcich konaní na Krajskom súde v Bratislave a na Najvyššom súde SR. Sťažovateľ bol účastníkom týchto konaní ako žalovaný subjekt.

Spor pred všeobecnými súdmi sa týka obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalobca“), a sťažovateľa ako žalovaného. Predmetný súdny spor sa týka úverovej zmluvy č. 13 z 8. februára 1990, ktorej predmetom bolo poskytovanie úverov na trvalo sa obracajúce zásoby (ďalej len „TOZ“) vo výške 339 840 000 Kčs, a úverovej zmluvy č. 237 z 28. decembra 1990, predmetom ktorej je poskytnutie strednodobého úveru na zásoby vo výške 299 840 000 Kčs. Predmetné úverové zmluvy uzavreli [REDAKOVANÉ] (ďalej len „SKL“), ako právny predchodca žalobcu a [REDAKOVANÉ], štátny peňažný ústav (ďalej len „V.“) – ako právny predchodca sťažovateľky v právnom postavení veriteľa z predmetných úverových zmlúv.

Žalobca podal 7. júna 2000 žalobu proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] ako právnemu predchodcovi sťažovateľa o zaplatenie 1 090 000 Sk s príslušenstvom, ktorú neskôr zmenil na žalobu o zaplatenie 162 920 499 Sk s príslušenstvom.

Rozsudkom zo dňa 28. 09. 2000, č. k. 49 Cb/59/2000-89, Krajský súd v Bratislave žalobe vyhovel a uložil [REDAKOVANÉ] ú. povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 162.920.499,- Sk a nahradiť mu trovy konania.

Uznesením zo dňa 14. 03. 2002, č. k. 4 Obo/22/2001-123, Najvyšší súd SR ako súd odvolací, na základe odvolania sťažovateľa, zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28. 09. 2000, č. k. 49 Cb/59/2000-89 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Rozsudkom zo dňa 14. 04. 2003, č. k. 49 Cb/59/2000-214, Krajský súd v Bratislave žalobu spoločnosti [REDAKOVANÉ] zamietol a priznal sťažovateľovi právo na náhradu trov konania.

Uznesením zo dňa 15. 12. 2004, č. k. 6 Obo/190/2003, Najvyšší súd SR ako súd odvolací, na základe odvolania spoločnosti [REDAKOVANÉ], zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. 04. 2003, č. k. 49 Cb/59/2000-214 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Rozsudkom zo dňa 12. 09. 2005, č. k. 49 Cb/59/2000-357, Krajský súd v Bratislave žalobe vyhovel a uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 162.920.499,- Sk a nahradiť mu trovy konania.

Rozsudkom zo dňa 24. 04. 2007, č. k. 4 Obo/347/2005, Najvyšší súd SR ako súd odvolací na základe odvolania sťažovateľa, zmenil rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12. 09. 2005, č. k. 49 Cb/59/2000-357 tak, že žalobu spoločnosti [REDAKOVANÉ] zamietol a priznal sťažovateľovi právo na náhradu trov konania.

Rozsudkom zo dňa 29. 09. 2008, č. k. 1 ObdoV 66/2007, Najvyšší súd SR ako súd dovolací, na základe dovolania spoločnosti [REDAKOVANÉ] zrušil rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 24. 04. 2007, č. k. 4 Obo/347/2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Uznesením zo dňa 29. 06. 2009, č. k. 4 Obo/150/2008, Najvyšší súd SR ako súd odvolací, na základe rozhodnutia dovolacieho súdu zo dňa 29. 09. 2008, č. k. 1 ObdoV 66/2007, zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12. 09. 2005, č. k. 49 Cb/59/2000-357 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení tohto zrušovacieho uznesenia Najvyšší súd SR ako súd odvolací záväzne stanovil, že

(i) Žiadosť SNŠP (právneho predchodcu [REDAKOVANÉ]) zo dňa 30. 06. 1991 o prevzatie pohľadávky z úveru na TOZ v rozsahu 116.823.000,- Kčs možno považovať za právny úkon uznania záväzku v zmysle ust. § 132 Hospodárskeho zákonníka,

(ii) postúpenie práva zo záväzku (postúpenie pohľadávky) z V. na K., s. p. ú. P. bolo vykonané platne a

(iii) úverová zmluva č. 13 a úverová zmluva č. 237 sú platné a záväzné. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací zároveň záväzne stanovil, že vzhľadom na uznanie dlhu zo strany SNŠP (právneho predchodcu [REDAKOVANÉ]) zafažuje dôkazné bremeno preukázania neposkytnutia finančných prostriedkov z úverových zmlúv žalobcu, t. j. spoločnosť [REDAKOVANÉ], nie žalovaného, teda sťažovateľa.

Rozsudkom zo dňa 11. 03. 2010, č. k. 49 Cb/59/2000-606, Krajský súd v Bratislave žalobe vyhovel a uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť spoločnosti [REDAKOVANÉ] sumu vo výške 162.920.499,- Sk a nahradiť jej trovy konania. Svoje rozhodnutie pritom v rozpore so záväzným právnym názorom dovolacieho súdu (uznesenie Najvyššieho súdu SR

zo dňa 29. 06. 2009, č. k. 4 Obo/150/2008) odôvodnil tým, že sťažovateľ ako žalovaný jednoznačne nepreukázal poskytnutie finančných prostriedkov V. právnenému predchodcovi spoločnosti [REDAKOVANÉ], hoci dôkazné bremeno preukázania reálneho poskytnutia/neposkytnutia úveru bolo na žalobcovi. V tomto rozhodnutí sa pritom prvostupňový súd vôbec nevenoval otázke platnosti, resp. neplatnosti úverovej zmluvy č. 13, úverovej zmluvy č. 237 a právneho úkonu postúpenia práva zo záväzku (postúpenia pohľadávky) z V. na K., s. p. ú. P., a to z dôvodu, že tieto otázky už boli v konaní s konečnou platnosťou vyriešené rozhodnutiami súdov vyššej inštancie, konkrétne uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. 06. 2009, č. k. 4 Obo/150/2008...

Rozsudkom zo dňa 31. 05. 2011, č. k. 1 Obo/107/2010-702-718, Najvyšší súd SR ako súd odvolací na základe odvolania sťažovateľa, potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11. 03. 2010, č. k. 49 Cb/59/2000-606 a zaviazal sťažovateľa zaplatiť spoločnosti [REDAKOVANÉ] náhradu trov odvolacieho konania. Svoje rozhodnutie pritom v rozpore s predchádzajúcim záväzným právnym názorom vysloveným odvolacím súdom v tomto konaní (uznesenie Najvyššieho súdu... zo dňa 29. 06. 2009, č. k. 4 Obo/150/2008), resp. aj so samotným rozhodnutím prvostupňového súdu (rozsudok Krajského súdu... zo dňa 11. 03. 2010, č. k. 49 Cb/59/2000-606) odôvodnil neplatnosťou úverovej zmluvy č. 13 a úverovej zmluvy č. 237 a rovnako ako aj prvostupňový súd i údajným nepreukázaním reálneho poskytnutia úveru zo strany V. právnenému predchodcovi spoločnosti [REDAKOVANÉ]

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11. 03. 2010, č. k. 49 Cb/59/2000-606, nadobudol v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 31. 05. 2011, č. k. 1 Obo/107/2010-702-718, právoplatnosť dňa 22. 06. 2011 a vykonateľnosť 28. 06. 2011.

Dňa 20. 07. 2011 podal sťažovateľ proti rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 31. 05. 2011, č. k. 1 Obo/107/2010-702-718, dovolanie s poukazom na § 237 písm. f), § 238 ods. 2 v spojení s § 241 ods. 2 písm. b), c) Občianskeho súdneho poriadku.“

O dovolaní sťažovateľa proti rozsudku najvyššieho súdu z 31. mája 2011 rozhodol najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 1 ObdoV/41/2011 z 29. februára 2012 tak, že dovolanie odmietol.

Nakoľko dovolací súd sťažovateľovi nevyhovel, hoci sa nezaoberal dovolaním v celom rozsahu uplatnených dovolacích dôvodov, pričom sa nezaoberal ani vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia, sťažovateľ listom z 3. 4. 2012 podal podnet generálnemu prokurátorovi SR na podanie mimoriadneho dovolania.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky podal dňa 21. júna 2012 mimoriadne dovolanie proti rozsudku Najvyššieho súdu SR 1 ObdoV/41/2011.

Mimoriadne dovolanie kopíruje líniu dovolania, lebo Najvyšší súd SR sa nevyrovnal s dovolaním v celom rozsahu v dovolaní uplatnených právnych argumentov.

Generálny prokurátor SR na zdôvodnenie mimoriadneho dovolania uviedol rad argumentov. Predovšetkým uviedol, že rozhodnutím odvolacieho súdu bol porušený zákon, nakoľko konanie v danej veci je postihnuté inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ OSP) a rozsudok odvolacieho súdu označil aj za rozhodnutie spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ OSP). Vytkol odvolaciemu súdu následné uplatnenie ustanovení § 213 ods. 1 a 3 OSP, § 123 Hospodárskeho zákonníka, § 763 ods. 1 Obchodného zákonníka a § 142 ods. 1 OSP. Podľa generálneho prokurátora podanie mimoriadneho dovolania vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania na strane žalovaného, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Generálny prokurátor SR dôvodil o. i. tým, že v danej veci Najvyšší súd SR ako súd odvolací uznesením č. k. 4 Obo/150/2008-537 z 29. 6. 2009 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 49 Cb/59/2000-357 z 12. 9. 2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. S poukazom na to, že Najvyšší súd SR ako súd dovolací v rozsudku č. k. 10 Obdo V/66/2007-509 „nariadil, aby odvolací súd sa vysporiadal so spornou otázkou, či na základe sporných úverových zmlúv č. 13 a č. 273 boli aj skutočne finančné prostriedky poskytnuté právnenému predchodcovi žalobcu, prípadne v akej výške“, bola vec odvolacím súdom vrátená Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie „v ktorom doplní dokazovanie v naznačenom smere.“

V konaní o mimoriadnom dovolaní Najvyšší súd vyzval sťažovateľa, aby sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora vyjadril.

Sťažovateľ listom zo dňa 10. 12. 2012 splnil výzvu najvyššieho súdu a predložil mu vyjadrenie v rozsahu 7 strán formátu A4 s právnou argumentáciou k podaniu generálneho prokurátora SR aj k vyjadreniu, ktoré žalobca urobil k podaniu generálneho prokurátora vo veci mimoriadneho dovolania.

Najvyšší súd SR rozhodol o mimoriadnom dovolaní rozsudkom 1 M ObdoV/3/2012 zo dňa 26. marca 2013 tak, že mimoriadne dovolanie zamietol.

Rozsudok bol sťažovateľovi doručený 7. mája 2013. Sťažovateľ podáva svoju sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy SR v lehote ustanovenej § 53 ods. 3 zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).»

K prípustnosti a dôvodom podania sťažovateľka ďalej uvádza:

«Sťažovateľ v minulosti predložil Ústavnému súdu SR sťažnosť 22. augusta 2011, ktorou namietol porušenie svojich základných procesných práv... postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Cb/59/2000 a jeho rozsudkom z 11. marca 2010, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo/107/2010 a jeho rozsudkom z 31. mája 2011 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 ObdoV/41/2011 a jeho uznesením z 29. februára 2012.

Ústavný súd SR uvedenú sťažovateľovu sťažnosť odmietol ako podanú predčasne... (uznesenie IV. ÚS 424/2012-39 zo dňa 16. augusta 2012)...

Odmietnutie sťažnosti z dôvodu predčasného podania nezavaruje sťažovateľa práva na ochranu ústavnosti v jeho konkrétnej záležitosti...

Sťažovateľ namieta, že všeobecné súdy v konaní o jeho spore porušili jeho právo na súdnu ochranu aj právo na spravodlivý proces z ústavného hľadiska neudržateľným spôsobom, a tak založili právomoc Ústavného súdu SR poskytnúť ochranu sťažovateľovmu základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s jeho ľudským právom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

Sťažovateľ namieta, že v konaní, ktoré začalo na Krajskom súde v Bratislave a skončilo sa rozhodnutím o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora SR, Krajský

súd v Bratislave nepriznal právny význam radu vykonaných dôkazov, v dôsledku čoho nesprávne vyhodnotil skutkový stav, v odôvodnení rozhodnutia sa vôbec nevysporiadal s touto okolnosťou. Tento nedostatok sa z konania nikdy neodstránil v odvolacom konaní ani v dovolacom konaní ani v konaní o mimoriadnom dovolaní...

Sťažovateľ dominantne namieta porušenie svojich základných procesných práv nie v rozsahu odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR, ktoré sú v rozsudku 1 M ObdoV/3/2012 uvedené, ale v rozsahu tých skutkovo a právne významných okolností, ku ktorým sa Najvyšší súd SR v odôvodnení nevyjadril.

Najvyšší súd SR v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora SR venoval v odôvodnení rozsudku 1 M ObdoV/3/2012 nezvykle rozsiahly priestor konaniu o dovolaní, ktoré mu predtým podal sťažovateľ (s. 8), aj sťažnosti, ktorú sťažovateľ podal na Ústavný súd SR dňa 22. augusta 2011, a ktorú Ústavný súd SR odmietol predovšetkým ako predčasne podanú (s. 9-10). Rovnako detailnú pozornosť nevenoval dôvodom, na ktorých generálny prokurátor SR založil svoje mimoriadne dovolanie, hoci do odôvodnenia neopomenul zahrnúť konštatovanie: „Dovolací súd je viazaný rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi.“ (s. 7)

Sťažovateľ upozorňuje na uvedené okolnosti, aby bolo zrejmé, že rozsudok Najvyššieho súdu SR 1 M ObdoV/3/2012 je formálne rozsiahly (15 strán textu), ale ide o text obsahom neprimeraný povahe mimoriadneho dovolania. Rozsahom odôvodnenia sa zastiera nevyjadrenie Najvyššieho súdu SR k časti právnych argumentov generálneho prokurátora SR, ktorá sa týka v spore vedenom pred všeobecnými súdmi podstatných skutkových a právnych okolností, a preto ich zanedbaním Najvyšší súd SR porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR aj ľudské právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.»

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom najvyšším súdom a jeho rozsudkom sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012 z 26. marca 2013, keďže podľa nej «Najvyšší súd SR v rozsudku 1 M ObdoV/3/2012 poprel základnú skutočnosť, a síce, že odvolací súd vyslovil záver o tom,

že zmluvy uzavreté pred účinnosťou Obchodného zákonníka, ktoré neboli do jeho účinnosti splatené, sa majú posudzovať podľa Obchodného zákonníka, lebo podľa dovolacieho súdu „Takýto výsledok odvolacieho súdu však z textu rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 702) nevyplýva.“ (1 M ObdoV/3/2012, s. 14). K tomu Najvyšší súd SR k námietke generálneho prokurátora SR o nesprávnom postupe odvolacieho súdu uplatnením Obchodného zákonníka namiesto Hospodárskeho zákonníka dodal: „Vzhľadom na rozsah a dôvody uvedené generálnym prokurátorom k tejto námietke, považuje odvolací súd aj túto námietku za neopodstatnenú.“ (1 M ObdoV/3/2012, s. 14).».

Sťažovateľka na základe uvedeného navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu priznané čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ľudské právo na spravodlivý proces priznané čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012 zo dňa 26. marca 2013 sa ruší. Vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi za porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu v súbehu s porušením ľudského práva na spravodlivý proces primerané finančné zadostučinenie 3.000,- euro. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný vyplatiť toto zadostučinenie do dvoch mesiacov odo dňa vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

4. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 323 euro a 50 centov, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť advokátovi [REDACTED], do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky na účet advokáta.“

Ústavný súd považoval za potrebné v súvislosti s konaním o sťažnosti sťažovateľky uviesť, že vzhľadom na podané trestné oznámenia bývalého predsedu najvyššieho súdu

na členov bývalého štvrtého senátu ústavného súdu, ktorí túto skutočnosť oznámili v zmysle § 27 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predsedníčke ústavného súdu a zároveň ju požiadali, aby zabezpečila postup podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde, t. j. aby predložila ich oznámenia obsahujúce skutočnosti, ktoré by mohli zakladať ich vylúčenie z prerokovania a rozhodovania veci sťažovateľky, na rozhodnutie senátu ústavného súdu, ktorý bol o ňom príslušný rozhodnúť v súlade s platným rozvrhom práce ústavného súdu, nemohol bývalý IV. senát ústavného súdu v danej veci konať do času, kým o týchto otázkach nerozhodol príslušný senát ústavného súdu, t. j. do novembra 2013.

Sudcovi Jánovi Lubymu skončilo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu 4. júla 2014 a na konanie a rozhodovanie o sťažnosti sťažovateľky je v súčasnosti podľa relevantného rozvrhu práce príslušný II. senát ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto nálezu.

Ústavný súd na predbežnom prerokovaní uznesením č. k. II. ÚS 777/2014-29 z 13. novembra 2014 prijal sťažnosť na ďalšie konanie (§ 25 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde).

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 2. decembra 2014 predsedníčku najvyššieho súdu, aby sa vyjadrila k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila aj k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Predsedníčka obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení č. KP 3/2014-64 (Nobs 107/2014) k prijatej sťažnosti zo 16. decembra 2014, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 5. januára 2015, okrem iného uviedla:

«Predmetom konania sp. zn. I M ObdoV 3/2012 na najvyššom súde bolo rozhodnutie o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora proti rozsudku Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2011, č. k. 1 Obo 107/2010-702, o zaplatenie 5 407 969,82 eur s príslušenstvom.

Na základe obsahu mimoriadneho dovolania najvyšší súd mimoriadne dovolanie zamietol podľa § 243b ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p., pretože neboli dané dôvody dovolania a nezistil ani vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť. Najvyšší súd pri preskúmaní zistil, že závery generálneho prokurátora nie sú opodstatnené. Napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu nebol porušený zákon v ust. § 213 ods. 1, ods. 3 O. s. p., § 123 Hospodárskeho zákonníka, § 763 ods. 1 Obchodného zákonníka a § 142 ods. 1 O. s. p. Neboli tak splnené zákonné predpoklady pre dôvodné podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom, obsiahnuté v ust. § 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O. s. p. v spojení s ust. § 243e ods. 1 O. s. p.

Najvyšší súd v súvislosti s uznesením dovolacieho súdu z 29. februára 2012, 1 ObdoV 41/2011-794 uviedol, že sa vecnou správnosťou dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nezaoberal, pretože dovolanie odmietol ako neprípustné podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., avšak pri posudzovateľom vytknutej vady konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. sa obširne venoval ozrejmeniu neprípustnosti dovolacích námietok ohľadne žalovaným tvrdenej existencii odňatia mu možnosti konať pred súdom, ktoré boli identické s jeho dôvodmi dovolania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p.

Dovolací súd v rozhodnutí napadnutom ústavnou sťažnosťou zdôraznil, že dôvody na podanie mimoriadneho dovolania (§ 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O. s. p.) sú totožné s dovolacími dôvodmi (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p.), ktorými sa dovolací súd zaoberal už v skoršom a v čase podania mimoriadneho dovolania právoplatnom (právoplatnosť nadobudlo 10. apríla 2012) uznesení, musia byť predmetom preskúmania v tomto konaní o mimoriadnom dovolaní, pretože uznesenie dovolacieho súdu nie je možné považovať za *res iudicata* (prekážku právoplatne rozhodnutej veci) vo vzťahu k rozhodnutiu o predmetnom mimoriadnom dovolaní. Dovolací súd dodal, že Ústavný súd Slovenskej republiky o sťažnosti žalovaného rozhodol uznesením č. k. IV. ÚS 424/2012-39 zo 16. augusta 2012, ktorým sťažnosť odmietol. Jej odmietnutie zdôvodnil tým, že vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci najvyššieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu

ešte pred rozhodnutím najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní (1 M ObdoV/3/2012) ktorý bol využitý generálnym prokurátorom na podnet sťažovateľa, ako predčasné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v napadnutom rozhodnutí z 26. marca 2013 po preskúmaní mimoriadnym dovolaním napadnutého rozhodnutia z 31. mája 2011 dospel k záveru, že dôvody uvádzané v mimoriadnom dovolaní boli predmetom skoršieho konania dovolacieho súdu s tým, že dôvody, ktoré viedli odvolací súd k potvrdeniu rozsudku prvostupňového súdu, ktorý žalobe vyhovel, boli odvolacím súdom dostatočne objasnené v odôvodnení jeho rozhodnutia.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky zamietol a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť trovy dovolacieho konania.

V odôvodnení ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu dovolacieho, z 26. marca 2013 sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012 sťažovateľ uvádza nasledovné:

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní pred najvyšším súdom a jeho rozhodnutím, sťažovateľ má za to, že „Najvyšší súd SR v rozsudku 1 M ObdoV 3/2012 poprel základnú skutočnosť, že odvolací vyslovil záver o tom, že zmluvy uzavreté pred účinnosťou Obchodného zákonníka, ktoré neboli do jeho účinnosti splatené, sa majú posudzovať podľa Obchodného zákonníka, lebo podľa dovolacieho súdu: Takýto výsledok odvolacieho súdu však z textu rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 702) nevyplýva. (1 M ObdoV/3/2012, s. 14). K tomu Najvyšší súd SR k námietke generálneho prokurátora SR o nesprávnom postupe odvolacieho súdu uplatnením Obchodného zákonníka namiesto Hospodárskeho zákonníka dodal: Vzhľadom na rozsah a dôvody uvedené generálnym prokurátorom k tejto námietke, považuje odvolací súd aj túto námietku za neopodstatnenú. (1 M ObdoV/3/2012, s. 14).“

K tejto námietke najvyšší súd uvádza, že sťažnosťou napadnuté rozhodnutie dovolacieho súdu zdôrazňuje, že namietaná vada z textu rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 702) nevyplýva. Na strane 29 v druhom odseku rozsudku odvolací súd len interpretuje právnu úpravu podľa Obchodného zákonníka, avšak nevyjadruje svoj názor, že úverové

zmluvy č. 13 a 237 sa majú posudzovať podľa Obchodného zákonníka. Z odseku 3 až 6 na strane 29 rozsudku naopak vyplýva, že odvolací súd spochybnil použitie Obchodného zákonníka a skonštatoval obdobu úpravy úverov v Hospodárskom zákonníku z hľadiska vysvetľovanej problematiky v absolútnych obchodoch. Na tomto závere Najvyšší súd Slovenskej republiky zotrváva a poukazuje na to, že ústavnou sťažnosťou napadnuté rozhodnutie prijal päťčlenný senát jednohlasne.

Najvyšší súd v súvislosti s obsahom podanej sťažnosti, resp. s dokazovaním na súde prvého a druhého stupňa, zdôrazňuje, že z ust. § 763 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že sa ním spravujú právne vzťahy, ktoré vznikli odo dňa jeho účinnosti. Právne vzťahy vzniknuté pred dňom účinnosti tohto zákona a práva z nich vzniknuté, ako aj práva zo zodpovednosti za porušenie záväzkov z hospodárskych a iných zmlúv uzavretých pred dňom účinnosti tohto zákona sa spravujú doterajšími predpismi. Zmluvy o bežnom účte, zmluvy o vkladovom účte, zmluvy o uložení cenných papierov a iných hodnôt sa však spravujú týmto zákonom odo dňa jeho účinnosti, aj keď k ich uzavretiu došlo pred týmto dňom. Z tohto ustanovenia je zrejmé, že zákon taxatívne uviedol, na ktoré právne vzťahy sa aplikuje spätná účinnosť zákona. Dotknutá úverová zmluva nespadá medzi prípady, na ktoré sa spätná účinnosť vzťahuje.

V nadväznosti na uvedené skutočnosti, najvyšší súd zastáva názor, že medzi napadnutým rozsudkom dovolacieho súdu z 26. marca 2013, sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012 a namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd základných práv, neexistuje taká spojitosť, ktorá by umožňovala vysloviť záver o ich porušení.»

Predsedníčka obchodného kolégia najvyššieho súdu súčasne oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho prerokovania prijatej sťažnosti.

Ústavný súd vyzval 9. januára 2015 aj právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadril k stanovisku najvyššieho súdu, ako aj k otázke nariadenia verejného

pojednávania. Právny zástupca sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 12. februára 2015 okrem iného uviedol:

«1. Najvyšší súd SR v závere svojho vyjadrenia uviedol: „(...) najvyšší súd zastáva názor, že medzi napadnutým rozsudkom dovolacieho súdu z 26. marca 2013, sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012 a namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 odst. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, neexistuje taká spojitosť, ktorá by umožňovala vysloviť záver o ich porušení.“ (s. 6 Vyjadrenia)

2. „Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu je jeho právomoc vec meritórne skúmať založená výlučne v prípadoch, keď medzi napadnutým rozhodnutím alebo postupom dotknutého orgánu a namietaným porušením základných práv a slobôd existuje súvislosť, z ktorej vyplýva otázka ústavného významu a intenzity (mutatis mutandis I. ÚS 19/02).“ ...

„O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti s označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie.“ (I. ÚS 66/98. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 1998, s. 558 – 559)

3. Námietka Najvyššieho súdu SR o neexistujúcej spojitosti umožňujúcej v okolnostiach prípadu „vysloviť záver o porušení základného práva na súdnu ochranu súbežne s porušením ľudského práva na spravodlivý proces, je svojou podstatou námietkou o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti.

4. Najvyšší súd SR uplatnil námietku zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti účelovo, aby krátkou cestou dosiahol, že Ústavný súd SR nepreskúma, či najvyšší súd vo veci II. ÚS 777/2014 konal v súlade s Ústavou SR, alebo či Ústavu SR v tejto veci porušil.

5. Sťažovateľ namietol porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu v konaní

náležiacej do právomoci Najvyššieho súdu SR. Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného procesného práva sťažovateľa, ktoré je Najvyšší súd SR povinný rešpektovať. Predmet sťažnosti podanej sťažovateľom má ústavný význam a má aj ústavnú intenzitu. Tvrdenie najvyššieho súdu o opaku skutkového a právneho stavu je prejavom úsilia Najvyššieho súdu SR o únik pred zodpovednosťou za porušenie Ústavy SR, ktoré namietol sťažovateľ.

6. Zákon č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov určuje povinnosť Ústavného súdu SR predbežne prerokovať každú sťažnosť so zákonom ustanovenými náležitosťami a odmietnuť sťažnosť, ak ústavný súd na predbežnom prerokovaní zistí existenciu niektorej zákonom ustanovenej podmienky (§ 25 ods. 2). Jednou z taxatívne určených podmienok odmietnutia sťažnosti je zjavná neopodstatnenosť, na ktorú odkazuje najvyšší súd.

7. Ústavný súd SR sťažnosť vo veci II. ÚS 777/2014 predbežne prerokoval 13. novembra 2014 a uznesením č. II. ÚS 777/2014 ju prijal na ďalšie konanie. Táto okolnosť je prinajmenšom indíciou, že tvrdenie Najvyššieho súdu SR o neopodstatnenosti sťažnosti sa zakladá na omyle najvyššieho súdu v interpretácii právnej úpravy.

8. Neexistenciu príčinnej súvislosti medzi základným právom na súdnu ochranu, resp. ľudským právom na spravodlivý proces a postupom Najvyššieho súdu SR [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vyvodila pomocou argumentu: „(...) z ust. § 763 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že sa ním spravujú právne vzťahy, ktoré vznikli odo dňa jeho účinnosti. (...) Zmluvy o bežnom účte, zmluvy o vkladovom účte, zmluvy o uložení cenných papierov a iných hodnôt sa však spravujú týmto zákonom odo dňa jeho účinnosti, aj keď k ich uzavretiu došlo pred týmto dňom.“ (Vyjadrenie, s. 4)

9. K Najvyšším súdom SR nastolovanej otázke právnej relevancie Obchodného zákonníka v okolnostiach prípadu sa sťažovateľ nevyjadruje, lebo táto otázka nie je ústavnoprávne významná v konaní o sťažnosti II. ÚS 777/2014.

10. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde: „Sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.“ Ústavný súd SR v súlade s týmto ustanovením zákona a zhodne s case-law Európskeho súdu pre ľudské práva vyžaduje,

aby sťažovateľ v konaní o sťažnosti skôr, ako podá na ústavný súd sťažnosť, vyčerpal všetky iné právne prostriedky, ktoré má k dispozícii na ochranu svojich základných práv a slobôd a zároveň vyžaduje, aby sťažovateľ namietol sťažnosťou iba také porušenie základného práva, o ochranu pred ktorým sa skôr uchádzal pred iným vecne a miestne príslušným štátnym orgánom.

11. K zásadám ľudského práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd patrí aj zásada „rovnosti zbraní“ (equality of arms). Európsky súd pre ľudské práva už v jednom zo svojich prvých rozhodnutí uviedol, že „rovnosť zbraní je inherentným prvkom spravodlivého procesu“ (Case of Neumeister v. Austria. Séria A, č. 8; mutatis mutandis Case of Monnel and Morris v. The United Kingdom. Séria A, č. 115, s. 23, § 62).

12. Za zlučiteľnú so zásadou „rovnosti zbraní“ nemožno označiť uplatnenie námietky, ktorá sa ako deus ex machina odrazu, celkom neočakávane objaví v konaní pred Ústavným súdom SR, hoci nebola predmetom konania pred všeobecnými súdmi.

13. Najvyšší súd SR sa stal účastníkom konania o ústavnej sťažnosti. V dovolacom konaní bol najvyšším orgánom všeobecného súdnictva, ktorý konanie viedol a v konaní sám rozhodol. Ak sa námietka o Obchodnom zákonníku, podľa ktorej zmluvy o bežnom účte, zmluvy o vkladovom účte, zmluvy o uložení cenných papierov a iných hodnôt sa... spravujú týmto zákonom odo dňa jeho účinnosti nestala predmetom konania pred Najvyšším súdom SR, potom ide o chybu najvyššieho súdu, lebo ide o okolnosť s povahou iura novit curia, akú najvyšší súd v materiálnom právnom štáte nesmie prehliadnuť.

14. S ústavou chránenou rovnosťou účastníkov konania nezlučiteľné je, aby sa prípadná chyba orgánu súdnej moci stala dôvodom ochrany daného orgánu súdnej moci pred zodpovednosťou za porušenie Ústavy SR alebo medzinárodného dohovoru v okamihu, keď orgán súdnej moci stratí svoje postavenie v sústave súdnej moci a stane sa účastníkom konania pred Ústavným súdom SR vedeným za účelom prieskumu, či tento orgán súdnej moci rešpektoval základné procesné práva sťažovateľa a ako s nimi naložil.

15. Sťažovateľ v konaní vedenom pred Ústavným súdom SR pod sp. zn. II. ÚS 777/2014 namietol viacnásobné porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu v spojení s ľudským právom na spravodlivý proces v dovolacom konaní pred

Najvyšším súdom SR. Sťažovateľ namietol porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd predovšetkým absenciou odôvodnenia v okolnostiach prípadu skutkovo a právne relevantných okolností.

16. Ak Najvyšší súd SR mieni vážne svoje vyjadrenie o Obchodnom zákonníku, podľa ktorého „zmluvy o bežnom účte, zmluvy o vkladovom účte, zmluvy o uložení cenných papierov a iných hodnôt sa... spravujú týmto zákonom odo dňa jeho účinnosti“, potom Najvyšší súd SR vo svoj neprospech uviedol ďalší prípad porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu v spojení s ľudským právom na spravodlivý proces, lebo bez pochybností by išlo o okolnosť, aká v dovolacom konaní bola podstatná a relevantná, a preto povinnosťou Najvyššieho súdu SR bolo dať jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie tohto konkrétneho právneho problému. Najvyšší súd SR takú odpoveď na otázku, ktorú sám nastolil v konaní o ústavnej sťažnosti, v dovolacom konaní nedal. Najvyšší súd SR v dovolacom konaní na túto otázku nedal vôbec nijakú odpoveď.

17. Najvyšší súd SR vo Vyjadrení ďalej uviedol:

„Dovolací súd v rozhodnutí napadnutom ústavnou sťažnosťou zdôraznil, že dôvody na podanie mimoriadneho dovolania [§ 243f ods. 1 písm. b) a c) O. s. p.] sú totožné s dovolacími dôvodmi [§ 241 ods. 2 písm. b) a c) O. s. p.], ktorými sa dovolací súd zaoberal už v skoršom a v čase podania mimoriadneho dovolania právoplatnom (právoplatnosť nadobudlo 10. apríla 2012) uznesení, musia byť predmetom preskúmania v tomto konaní o mimoriadnom dovolaní, pretože uznesenie dovolacieho súdu nie je možné považovať za res iudicata (prekážku právoplatne rozhodnutej veci) vo vzťahu k rozhodnutiu o predmetnom mimoriadnom dovolaní. Dovolací súd dodal, že Ústavný súd Slovenskej republiky o sťažnosti žalovaného rozhodol uznesením č. k. IV. ÚS 424/2012-39 zo 16. augusta 2012, ktorým sťažnosť odmietol.“ (Vyjadrenie, s. 2)

18. Argumentácia najvyššieho súdu vo Vyjadrení evokuje zdanie, že Najvyšší súd SR si je príliš dobre vedomý okolnosti, že sťažovateľom označené nedostatky v jeho postupe a rozhodnutí vedenom pod sp. zn. I M ObdoV 3/2013 a rozsudku z 26. marca 2013 skutočne existujú, a že vykazujú známky porušenia základného práva na súdnu ochranu v spojení s právom na spravodlivý proces. Preto Najvyšší súd SR úporne fabuluje dôvody pre odmietnutie sťažnosti z procesných dôvodov určených § 25 zákona o ústavnom súde.

19. Pri navodzovaní zdanía, že sťažnosť vo veci II. ÚS 777/2014 je zjavne neopodstatnená, sa najvyšší súd „istí“ ďalšou námietkou zdanlivo súladnou s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde navodzovaním zdanía, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva, resp. ľudského práva, vo veci, ktorú Ústavný súd SR už rozhodol v neprospech sťažnosti.

20. V skutočnosti Ústavný súd SR uznesením IV. ÚS 424/2012 zo dňa 16. augusta 2012 odmietol ako predčasne podanú. Také rozhodnutie podľa zákona o ústavnom súde, ani podľa doterajšej rozhodovacej praxe Ústavného súdu SR nie je spôsobilé založiť právny účinok *res judicata*. Po odpadnutí procesných prekážok, kvôli ktorým ústavný súd uznesením IV. ÚS 424/2012 odmietol sťažovateľovu sťažnosť, sa tento znovu novou (ďalšou) sťažnosťou uchádza o ochranu svojho základného práva v spojení s relevantným ustanovením Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Najvyšší súd SR proti sťažnosti vzniesol námietku, aká nemá základ v skutkovom stave ani v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky.

21. Najvyšší súd SR, aby navodil nepravdivé zdanie o množstve argumentov, ktoré môže uplatniť proti podaniu sťažnosti vo veci II. ÚS 777/2014, tiež namietol, že dôvody na podanie mimoriadneho dovolania sú totožné s dovolacími dôvodmi (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p.), ktorými sa dovolací súd zaoberal už v skoršom a v čase podania mimoriadneho dovolania právoplatnom uznesení.

22. Táto námietka nie je pravdivejšia, ako všetky ostatné námietky uvedené vo Vyjadrení najvyššieho súdu. Sťažovateľ v prílohe k tomuto svojmu vyjadreniu pripája šesť kópií dokumentov, ktoré tvorili predmet dovolacieho konania a konania o mimoriadnom dovolaní, aby Ústavný súd SR získal možnosť vytvoriť si vlastný názor o tom, čo bolo predmetom oboch konaní, aký bol právny rozdiel v predmete oboch konaní aj o tom, ako Najvyšší súd SR v týchto konaniach splnil svoju povinnosť riadne odôvodniť všetky argumenty uplatnené tak v dovolacom konaní, ako aj v konaní o mimoriadnom dovolaní.

23. Najvyšší súd SR sa vôbec nevyjadril k meritu veci, teda k sťažovateľovým tvrdeniam o porušení svojho základného práva na súdnu ochranu v spojení s ľudským právom na spravodlivý proces. Sťažovateľ znovu opakuje, že najvyšší súd sa označených

porušení Ústavy SR a Európskeho súdu pre ľudské práva naozaj dopustil, a preto k tejto podstatnej časti sťažnosti nemá skutkovo ani právne čo uviesť.

24. Porušenie základného práva zaručeného Ústavou SR a rovnako tak porušenie ľudského práva priznaného Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd nastane, ak orgán štátu označený za porušiteľa daného práva aspoň raz, toto právo poruší svojou nesprávnou alebo nedostatočnou činnosťou či nečinnosťou a porušenie práva má ústavnú intenzitu.

25. V okolnostiach prípadu sťažovateľ namieta viacnásobné porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu v spojení s ľudským právom na spravodlivý proces. Za porušiteľa svojich práv sťažovateľ vo všetkých prípadoch označuje Najvyšší súd SR v konaní vedenom pod sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012.

26. Sťažovateľ dominantne namieta porušenie svojich základných procesných práv nie v rozsahu odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR, ktoré sú v rozsudku 1 M ObdoV/3/2012 uvedené, ale v rozsahu tých skutkovo a právne významných okolností, ku ktorým sa Najvyšší súd SR v odôvodnení vôbec nevyjadril.

27. Z hľadiska skutkového stavu a predloženej ústavnoprávnej argumentácie sťažovateľ namietol, že:

- závery odvolacieho súdu (obdobne ako závery prvostupňového súdu) sú v absolútnom rozpore s vykonaným dokazovaním. Súdny konštatujú neunesenie bremena tvrdenia, ktoré sťažovateľ preukázateľne uniesol. Súdny poukazuje na nepredloženie dôkazov na podporu sťažovateľových tvrdení, ktoré však sťažovateľ predložil, tieto sú súčasťou súdneho spisu, pričom súdy ich ponechali nepovšimnuté.

- odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí taktiež nijakým relevantným spôsobom nevyšporiadal s námietkou premlčania údajného nároku spoločnosti [REDACTED] na vydanie neoprávneného majetkového prospechu, hoci sťažovateľ vo svojom odvolaní zo dňa 23. 04. 2010 námietku premlčania vzniesol. V odvolaní zo dňa 23. 04. 2010 vzniesol sťažovateľ opätovne námietku premlčania, o ktorej nebolo až do napadnutého rozsudku odvolacieho súdu právoplatne rozhodnuté, hoci odvolací súd bol povinný sa touto námietkou zaoberať a jej odmietnutie náležite, vyčerpávajúco a ústavne konformným spôsobom zdôvodniť a vysvetliť.

- v konaní, ktoré sa začalo na Krajskom súde v Bratislave a skončilo sa rozhodnutím o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora SR, Krajský súd v Bratislave nepriznal právny význam radu vykonaných dôkazov, v dôsledku čoho nesprávne vyhodnotil skutkový stav, v odôvodnení rozhodnutia sa vôbec nevyporiadal s touto okolnosťou. Najvyšší súd SR to prehliadol, hoci sťažovateľ ho na tieto okolnosti riadne upozornil.

- Najvyšší súd SR ako súd odvolací, na základe odvolania sťažovateľa, potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11. 03. 2010, č. k. 49 Cb/59/2000-606 a zaviazal sťažovateľa zaplatiť spoločnosti [REDAKOVANÉ] náhradu trov odvolacieho konania. Svoje rozhodnutie pritom v rozpore s predchádzajúcim záväzným právnym názorom vysloveným odvolacím súdom v tomto konaní (uznesenie Najvyššieho súdu... zo dňa 29. 06. 2009, č. k. 4 Obo/150/2008), resp. aj so samotným rozhodnutím prvostupňového súdu (rozsudok Krajského súdu... zo dňa 11. 03. 2010, č. k. 49 Cb/59/2000-606) odôvodnil neplatnosťou úverovej zmluvy č. 13 a úverovej zmluvy č. 237 a rovnako ako prvostupňový súd i údajným nepreukázaním reálneho poskytnutia úveru zo strany V. právnemu predchodcovi spoločnosti [REDAKOVANÉ]

- Najvyšší súd SR ako dovolací súd sťažovateľovi nevyhovel, hoci sa nezaoberal dovolaním v celom rozsahu uplatnených dovolacích dôvodov, pričom sa nezaoberal ani vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia. Preto sťažovateľ listom z 3. 4. 2012 podal podnet generálnemu prokurátorovi SR na podanie mimoriadneho dovolania.

- Generálny prokurátor SR v mimoriadnom dovolaní dôvodil o. i. tým, že v danej veci Najvyšší súd SR ako súd odvolací uznesením č. k. 4 Obo/150/2008-537 z 29. 6. 2009 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 49 Cb/59/2000-357 z 12. 9. 2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. S poukazom na to, že Najvyšší súd SR ako súd dovolací v rozsudku č. k. 10 ObdoV/66/2007-509 „nariadil, aby odvolací súd sa vysporiadal s otázkou, či na základe sporných úverových zmlúv č. 13 a č. 273 boli aj skutočne finančné prostriedky poskytnuté právnemu predchodcovi žalobcu, prípadne v akej výške“, bola vec odvolacím súdom vrátená Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie „v ktorom doplní dokazovanie v naznačenom smere.“

- podmienka znovu nebola splnená. Dovolací súd to toleroval bez náležitého odôvodnenia.

28. *Sťažovateľ v sťažnosti zo dňa 3. júla 2013 uplatnil právo na náhradu trov právnej služby poskytnutej advokátom v konaní pred Ústavným súdom SR za dva právne úkony (1. Prevzatie a príprava veci; 2. Napísanie ústavnej sťažnosti) podľa platnej právnej úpravy pre rok 2013 vo výške 323 euro a 50 centov).*

Advokát po podaní ústavnej sťažnosti vykonal v prospech sťažovateľky ďalší úkon právnej služby, a to toto vyjadrenie na výzvu ústavného súdu .

Za jeden úkon vykonaný roku 2015 prislúcha advokátovi odmena v sume 139,83 euro. Spolu s režijným paušálom 8,39 euro tvorí náhrada trov právnej služby advokátom roku 2015 sumu 148,22 euro vypočítanú podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z.

Advokát je platiteľom dane z pridanej hodnoty, o čom Ústavnému súdu SR predložil dôkaz. V dôsledku toho sa náhrada trov konania za rok 2015 zvyšuje o 20 % na 177,84 euro. Celková náhrada trov právnej služby advokáta predstavuje $323,50 + 177,84 = 501,34$ euro.

Sťažovateľka mení bod 4 svojho pôvodného návrhu takto:

„Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 501 euro a 34 centov, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť advokátovi [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky na účet advokáta.“»

Sťažovateľka ďalej vo svojom vyjadrení z 30. marca 2015, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 2. apríla 2015, súhlasila s upustením od verejného pojednávania, pretože od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústavný súd v nadväznosti na to využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne poukazuje na to, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03).

V súvislosti so svojím ústavným postavením ústavný súd v stabilizovanej judikatúre tiež zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, I. ÚS 37/95, II. ÚS 21/96, II. ÚS 58/98, I. ÚS 4/00, I. ÚS 5/00, I. ÚS 13/00, II. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012 a jeho rozsudkom z 26. marca 2013.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Ústavný súd pred preskúmaním jednotlivých námietok sťažovateľky proti rozsudku najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho č. k. 1 M ObdoV 3/2012-869 z 26. marca 2013 považoval za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie pri preskúmaní rozhodnutí všeobecných súdov, ako aj na svoju doterajšiu judikatúru vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a k čl. 6 ods. 1 dohovoru aplikovateľnú vzhľadom na obsah námietok sťažovateľky aj na rozhodovanie o tejto sťažnosti.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, porušenie ktorého sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Táto povinnosť všeobecných súdov vzhľadom na ich postavenie ako primárnych ochrancov ústavnosti a vzhľadom na povinnosť Slovenskej republiky rešpektovať medzinárodné záväzky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o ochrane ľudských práv a základných slobôd (pozri napr. III. ÚS 79/02) zahŕňa zároveň požiadavku rešpektovania procesných garancií spravodlivého súdneho konania vyplývajúcich z čl. 6 dohovoru v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva.

Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnym ústavným východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov verejnej moci Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj východiskom ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50). Zároveň podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o tejto ochrane ustanoví zákon, resp. v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy je možné domáhať sa práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (*mutatis mutandis* I. ÚS 56/01, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03).

Základné právo vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje každému právo na prístup k súdu a právo na určitú kvalitu súdneho konania pred nezávislým a nestranným súdom, inak povedané, právo na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 233/04, IV. ÚS 95/07). Ústavný súd ale zároveň zdôrazňuje, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nemožno interpretovať ako právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno automaticky považovať za porušenie základného práva.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal taký výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom na ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy predpokladá, že účastníkovi súdneho alebo iného právom upraveného konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení príslušných procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. m. m. II. ÚS 63/06). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Podľa právneho názoru ústavného súdu ústavne súladný výklad zákonov týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdov a iných orgánov verejnej moci Slovenskej republiky predstavuje neoddeliteľnú súčasť ich rozhodovacej činnosti a ako taký jediný zodpovedá základnému právu každého na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy (I. ÚS 24/00, III. ÚS 119/03).

K porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo predovšetkým vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98), ale tiež v prípade, ak by rozhodnutie všeobecného súdu bolo arbitrárne, a teda prejavom zjavnej svojvôle pri výklade a aplikácii právnej normy, ak by výrok rozhodnutia nebol v súlade s priebehom konania alebo ak by rozhodnutie nebolo dostatočne odôvodnené. Pokiaľ výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06).

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj právo účastníka konania na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktorého rámec ustanovuje § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Odôvodnenie rozhodnutí umožňuje účastníkom konania posúdiť, ako všeobecný súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné a hmotnoprávne predpisy a akými úvahami sa riadil pri svojom rozhodovaní o veci samej. Podľa judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 209/04) je súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Pritom všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (m. m. napr. IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy konštantne zdôrazňuje, že toto právo zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia, poukazujúc pritom aj na judikatúru ESLP, podľa ktorej „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny

prípado.“ (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, *Recueil III/1997*, m. m. pozri tiež rozsudok vo veci *Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. 12. 1994, *Annuaire*, č. 303-B). Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov preto tvorí súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne zdôrazňuje objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, III. ÚS 300/06).

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť jednak vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podstatou sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho v konaní vedenom pod sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012 a jeho rozsudkom z 26. marca 2013, ktorým bolo zamietnuté mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) proti rozsudku najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 (právoplatnému 22. júna 2011).

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd, vychádzajúc zo spisového materiálu Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 49 Cb 59/2000, konštatuje, že v priebehu napadnutého konania, ktoré sa týkalo posudzovania úverovej zmluvy č. 13 z 8. februára 1990 o poskytovaní úverov na trvalo sa obracajúce zásoby a úverovej zmluvy

č. 237 z 28. decembra 1990 o poskytovaní strednodobého úveru na zásoby, boli postupne vydané tieto rozhodnutia:

- rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-89 z 28. septembra 2000, ktorým rozhodol, že žalovaný (sťažovateľka) je povinný zaplatiť žalobcovi 162 920 499 Sk istiny, súdny poplatok 500 000 Sk a trovy právnej zástupkyne žalobcu,

- uznesenie najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 4 Obo 22/01-123 zo 14. marca 2002, ktorým zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-89 z 28. septembra 2000,

- rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-214 zo 14. apríla 2003, ktorým zamietol žalobu,

- uznesenie najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 6 Obo 190/2003 z 15. decembra 2004, ktorým zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-214 zo 14. apríla 2003,

- rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-357 z 12. septembra 2005, ktorým rozhodol, že žalovaný (sťažovateľka) je povinný zaplatiť žalobcovi 162 920 499 Sk istiny a náklady konania,

- rozsudok najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 4 Obo 347/2005-457 z 24. apríla 2007, ktorým o odvolaní žalovaného (sťažovateľky) proti rozsudku krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-357 z 12. septembra 2005 rozhodol tak, že označený rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietol,

- rozsudok najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn. 1 ObdoV 66/2007 z 29. septembra 2008, ktorým zrušil rozsudok najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 4 Obo 347/2005-457 z 24. apríla 2007 a vec mu vrátil na ďalšie konanie,

- uznesenie najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 4 Obo 150/2008-537 z 29. júna 2009, ktorým zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-357 z 12. septembra 2005 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie,

- rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010, ktorým rozhodol, že žalovaný (sťažovateľka) je povinný zaplatiť žalobcovi 5 407 696,83 € a náhradu trov konania,

- rozsudok najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011, ktorým potvrdil odvolaním žalovaného (sťažovateľky) napadnutý rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010,

- uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu č. k. 1 ObdoV 41/2011-794 z 29. februára 2012, ktorým odmietol dovolanie žalovaného (sťažovateľky) proti rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 (právoplatnému 22. júna 2011),

- rozsudok najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu č. k. 1 M ObdoV 3/2012-869 z 26. marca 2013, ktorým zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora proti rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 (sťažovateľkou napadnuté rozhodnutie).

Mimoriadne dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý je v dispozičnej sfére generálneho prokurátora, aj keď podnet na jeho podanie môže podať účastník konania alebo osoba dotknutá rozhodnutím súdu, alebo osoba poškodená rozhodnutím súdu (§ 243e OSP), t. j. nejde o bezprostredný, a teda ani účinný právny prostriedok v rukách účastníka konania. Osobitosťou mimoriadneho dovolania je to, že generálny prokurátor môže napadnúť mimoriadnym dovolaním rozsudky všetkých stupňov súdov, okrem rozsudkov o dovolaní a o mimoriadnom dovolaní, uznesenia s výnimkou uznesení o vedení konania, platobné rozkazy, rozkazy na plnenie, zmenkové platobné rozkazy, šekové platobné rozkazy. V danom prípade podnet na podanie mimoriadneho dovolania, ktorému generálny prokurátor aj vyhovel, podala sťažovateľka ako žalovaná v označených konaniach pred všeobecnými súdmi (krajským súdom a najvyšším súdom).

Sťažovateľka sa vo svojom podnete generálnemu prokurátorovi na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 237 písm. f) OSP z 3. apríla 2012 proti rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 a proti rozsudku krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010 domáhala jeho podania z týchto dôvodov:

„• pre nesprávny právny názor ohľadne podstatnej skutočnosti, dôležitej pre posúdenie veci bol žalovaný vylúčený z realizácie svojich procesných práv a týmto nesprávnym postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (Zo súdnej praxe č. 4/1997, s. 80),

• odvolací súd vyhodnotil nárok žalobcu uplatnený v tomto konaní ako dôvodný z iných dôvodov, ako odvolací súd v pôvodnom konaní, dovolací súd v konaní o odvolaní, druhostupňový súd v konaní po zrušení rozhodnutia a prvostupňový súd v konaní po zrušení rozhodnutia, pričom žalovaný má za to, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom,

• konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

• rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.“

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní, ktoré podal podľa § 243e ods. 1 OSP v spojení s § 243f ods. 1 písm. b) a c) OSP, označil tieto dôvody, ktoré ho viedli k podaniu mimoriadneho dovolania:

«Rozsudkom odvolacieho súdu bol podľa môjho názoru porušený zákon.

Podľa § 213 ods. 1 OSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami stanovenými v odsekoch 2 až 7.

Podľa § 213 ods. 3 OSP ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám...

Rozsudkom odvolacieho súdu bolo rozhodnuté o potvrdení rozsudku súdu prvého stupňa a o tom, že odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 22 501 eur do troch dní k rukám jeho právnej zástupkyne.

Rozsudok odvolacieho súdu bol odôvodnený tým, že súd prvého stupňa rozhodol vecne správne. Odvolací súd „zosúladiť dôkazy, vyhodnotil ich“ (str. 23 rozsudku odvolacieho súdu). Tak dospel aj k zisteniu, že v danej veci pri úverovej zmluve č. 13 „nedošlo k dohode o celom jej obsahu a vôbec nemožno vyvodiť z celého dokazovania, že táto zmluva vznikla“.

Z rozsudku súdu prvého stupňa nevyplýva, že by súd prvého stupňa zistil skutkový stav tak, že by u niektorej z úverových zmlúv zistil jej nevzniknutie alebo neplatnosť. Naopak, v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa sa uvádzajú zistenia o úvere „podľa úverovej zmluvy č. 13 a úverovej zmluvy č. 237“. Rozsudkom súdu prvého stupňa bolo napokon rozhodované po tom, ako Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v odôvodnení zrušujúceho uznesenia z 29. júna 2009 č. k. 4 Obo/150/2008-537 uviedol, že išlo o platné úverové zmluvy.

Odvolací súd dospel k iným skutkovým zisteniam o úverovej zmluve č. 13 ako súd prvého stupňa, avšak bez toho, že by sám vykonal dokazovanie. Postupoval tak podľa môjho názoru v rozpore s § 213 ods. 1 a 3 OSP a v rozpore so zásadou priamosti a ústnosti, na ujmu realizácie procesných práv účastníkov konania – osobitne práva vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom a k skutkovým zisteniam a práva navrhovať vo vzťahu k nim ďalšie dôkazy.

Konanie v danej veci je takto postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci /§ 243f ods. 1 písm. b) OSP/.

Rozsudok odvolacieho súdu je podľa môjho názoru aj rozhodnutím spočívajúcim v nesprávnom posúdení veci /§ 243f ods. 1 písm. c) OSP/.

Za nesprávne právne posúdenie veci považujem, že podľa rozsudku odvolacieho súdu „Ostatné listinné dôkazy na ktoré sa odporca odvoláva, počnúc už svojím vyjadrením na návrh navrhovateľa (postúpenie pohľadávky, uznanie dlhu, dohoda o prevzatí pohľadávky, ale aj ostatné doklady), nemohli zmeniť právnu situáciu, ktorá tu bola založená zákonom.“ (str. 30 rozsudku odvolacieho súdu). Právne úkony účastníkov a ich právnych predchodcov, ktoré majú vzťah k plneniu (postúpenie pohľadávky, uznanie dlhu a ďalšie) sú pre posúdenie danosti právneho dôvodu tohto plnenia nepochybne právne významné, a preto rozhodnutie o nároku na vydanie majetkového prospechu, ktoré sa týmito úkonmi nezaoberá a na ne neprihliada spočíva podľa môjho názoru v nesprávnom posúdení veci.

Záver rozsudku odvolacieho súdu o „právnej situácii, ktorá tu bola založená zákonom“ (str. 30 rozsudku odvolacieho súdu) môže v súvislostiach tohto rozhodnutia znamenať, že v danej veci je zo zákona vylúčené, že by došlo k skutočnému poskytnutiu

finančných prostriedkov z úveru, a preto za nesprávne právne posúdenie veci považujem aj tento záver v uvedenej súvislosti.

Záver, že „zmluvy uzavreté pred účinnosťou Obchodného zákonníka a do jeho účinnosti neboli splatené sa posudzujú podľa Obchodného zákonníka, keďže ide o tzv. bankové obchody“ (str. 29 rozsudku odvolacieho súdu) nie je podľa môjho názoru v súlade s § 763 ods. 1 Obchodného zákonníka.

K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci došlo podľa môjho názoru aj tým, že rozsudok súdu prvého stupňa bol rozsudkom odvolacieho súdu potvrdený aj v časti o náhrade trov konania žalobcovi, medzi ktoré trovy patria podľa odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa aj 4 000 000, - Sk na úhradu súdneho poplatku za žalobu, odvolanie a dovolanie. Keďže podľa spisu...

Rozsudok odvolacieho súdu spočíva podľa môjho názoru v nesprávnom právnom posúdení aj v časti, v ktorej bolo rozhodnuté, že odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania v sume 22 501 eur do troch dní k rukám jej právnej zástupkyne... Mám za to, že aj tu došlo k nesprávnej aplikácii ustanovenia § 142 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa náhrada môže priznať iba u tých trov, ktoré boli potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva.»

Najvyšší súd ako dovolací súd pri rozhodovaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora rozsudkom č. k. 1 M ObdoV 3/2012-869 z 26. marca 2013 zamietol mimoriadne dovolanie a žalovaného (sťažovateľku) zaviazal zaplatiť náhradu trov konania. Najvyšší súd ako dovolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tak, že sa „*nestotožnil s dôvodmi mimoriadneho dovolania, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci z pohľadu vznesených námietok. Dôvody, ktoré viedli odvolací súd k potvrdeniu rozsudku prvostupňového súdu, ktorý žalobe vyhovel, boli odvolacím súdom dostatočne objasnené v odôvodnení jeho rozhodnutia.*“.

Najvyšší súd ako súd dovolací v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol:

«V mimoriadnom dovolaní generálny prokurátor vzhliadol nesúlad skutkového stavu v tom, že prvostupňový súd nekonštatoval nevzniknutie alebo neplatnosť niektorej z úverových zmlúv, ale konštatoval len reálne neposkytnutie finančných prostriedkov. Tvrdil, že rozsudok prvostupňového súdu (č. l. 606) bol odôvodnený nepreukázaním poskytnutia finančných prostriedkov a rozsudok odvolacieho súdu (č. l. 702) obsahoval aj „zistenie že v danej veci pri úverovej zmluve č. 13 nedošlo k dohode o celom jej obsahu...“. Mal preto za to, že súd prvého stupňa takúto skutočnosť nezistil, a pokladal to za rozdielne zistenie skutkového stavu bez vykonania dokazovania odvolacím súdom, čím malo dôjsť k rozporu s § 213 ods. 1 a 3 OSP a k rozporu so zásadou priamosti a ústnosti na ujmu realizácie procesných práv účastníkov konania – osobitne práva vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom a k skutkovým zisteniam a práva navrhnúť vo vzťahu k nim ďalšie dôkazy.

K tomuto názoru generálneho prokurátora je žiaduce uviesť, že v súdnej veci je nevyhnutné prihliadať na všetky rozhodnutia súdov nižších stupňov produkované v priebehu konania, tak ako to už raz dovolací súd deklaroval (č. l. 794). Tým aj na rozsudok súdu prvého stupňa (č. l. 357), ktorého odôvodnenie obsahuje komplexné zhrnutie kľúčových skutočností, a ktorý odvolací súd svojím uznesením (č. l. 537) zrušil. Zo spisového materiálu vyplýva, že po tomto zrušovanom uznesení súd prvého stupňa riadiac sa názorom súdu vyššieho stupňa iba doplnil dokazovanie o zistenie, či bol pôvodný úver podľa úverovej zmluvy č. 13 skutočne poskytnutý. Prvostupňovým súdom vykonané dokazovanie však nemalo vplyv na už skoršie závery o platnosti, resp. neplatnosti úverových zmlúv č. 13 a 237. Nie je preto možné považovať za správny názor generálneho prokurátora, ktorý je zjavný z jeho tvrdení, že výlučne neposkytnutie finančných prostriedkov bolo dôvodom pre vyhovie žalobe prvostupňovým súdom. Na záveroch formulovaných v rozsudku súdu prvého stupňa (č. l. 357) sa totiž ďalším dokazovaním smerujúcim iba k posúdeniu otázky poskytnutia finančných prostriedkov nič nezmenilo. Prvostupňový súd už v rozsudku č. l. 357 dospel vo vzťahu k úverovým zmluvám č. 13 a 237 k identickým záverom, ktoré konštatuje aj odvolací súd v rozsudku č. l. 702, ktorý je napadnutý týmto mimoriadnym dovolaním. Je preto zrejmé, že obidva súdy nižších

stupňov vyjadrili svoje právne názory vo vzťahu k predmetným zmluvám totožne, a nie je možné tvrdiť, že prvostupňový súd úverové zmluvy nevyhodnotil ako neplatné. Je síce pravdou, že prvostupňový súd nepojal do rozsudku č. l. 606 príslušné časti odôvodnenia svojho rozsudku č. l. 357. Z toho však nemožno vyvodiť, že nevychádzal z neplatnosti úverových zmlúv, zvlášť keď odvolací súd vo svojom obšírnom zdôvodnení rozsudku č. l. 702 na strane 23 v druhom odseku túto skutočnosť taktiež vyhodnotil rovnakým spôsobom, keď uviedol, že: „Prvostupňovému súdu procesne možno vytknúť stručnosť rozsudku, ale na druhej strane s prihliadnutím na to, spor sa vedie veľmi dlho, bol prejednaný viackrát prvostupňovým súdom, hlavne v dôsledku zrušenia jeho rozsudku odvolacím súdom, ale aj súdom dovolacím. Pokiaľ dôsledne zainteresovaní na tomto spore poznali obsah spisov a listinné dôkazy ani jeho stručné odôvodnenie nespôsobilo jeho nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov. Tvrdenia generálneho prokurátora o tom, že odvolací súd konštatoval v uznesení č. l. 537 platnosť úverových zmlúv, neobstoja nielen z uvedených dôvodov, ale tiež preto, že ak by odvolací súd v tomto svojom skoršom rozhodnutí skutočne konštatoval platnosť úverových zmlúv, nemohol by predsa vo svojom neskoršom rozhodnutí č. l. 702 konštatovať naopak ich neplatnosť, keďže sa skutková a právna situácia v období medzi ich vydaniaми nijako nezmenila, a doplnené dokazovanie v rámci prvostupňového konania sa týmito otázkami už nezaoberalo.

V súvislosti s neopodstatnenosťou dovolacieho dôvodu podľa § 243f písm. b) OSP treba tiež dodať, že z listinných dôkazov založených v spise vyplýva, že k otázke platnosti, resp. neplatnosti úverových zmlúv sa nevyjadroval len žalobca, ale aj žalovaný (napr. vyjadrenie žalovaného z 09. 05. 2005 – č. l. 306 až 314). Neobstojí preto tvrdenie generálneho prokurátora, že týmto malo dôjsť k odňatiu práva žalovaného vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a práva navrhnúť k nim ďalšie dôkazy.

Podľa § 243f ods. 1 písm. c) OSP mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci...

Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom videl generálny prokurátor predovšetkým v nezohľadnení právnych úkonov účastníkov konania a ich právnych predchodcov, pričom týmito právnymi úkonmi mienil postúpenie pohľadávky, uznanie dlhu,

atď. K tejto dovolacej námietke je potrebné uviesť, že pokiaľ boli úverové zmluvy tak súdom prvého stupňa, ako aj súdom odvolacím, vyhodnotené ako neplatné, nesú následné úkony znaky právnej bezvýznamnosti. Postúpiť totiž možno len existujúcu pohľadávku, nie neexistujúcu, a to isté platí o uznaní dlhu, ktorý neexistuje. Z uvedeného dôvodu neobstoja závery generálneho prokurátora o právnej významnosti následných právnych úkonov (postúpenia pohľadávky, uznania dlhu, atď.) pre posúdenie danosti právneho dôvodu plnenia. Na výsledok o dôvodnosti žaloby postačovala skutočnosť vyplývajúca z vykonaného dokazovania, že úverové zmluvy boli neplatné. Žiadne následné právne úkony (postúpenie pohľadávky, uznanie dlhu) nemohli na tejto neplatnosti úverových zmlúv nič zmeniť.

Bezpredmetnou je ďalšia námietka generálneho prokurátora, ktorou namieta správne právne posúdenie veci, keď na strane 5 v odseku piatom mimoriadneho dovolania hovorí o tom, že záver rozsudku odvolacieho súdu o „... právnej situácii, ktorá tu bola založená zákonom.“ (strana 30 odvolacieho rozsudku č. l. 702) môže v súvislostiach tohto rozhodnutia znamenať, že v danej veci je zo zákona vylúčené, že by došlo k skutočnému poskytnutiu finančných prostriedkov z úveru. Vo vzťahu k tejto námietke dáva dovolací súd do pozornosti najmä tú skutočnosť, že generálny prokurátor nepoukazuje na konkrétne porušenie zákona, ale iba prezentuje svoj pohľad na interpretáciu vety vytrhnutej z kontextu odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Zo žiadnej vety rozsudku odvolacieho súdu č. l. 702 nevyplýva jeho konštatovanie o tom, že „zo zákona je vylúčené, že by došlo k skutočnému poskytnutiu finančných prostriedkov z úveru“. V zmysle ustanovenia § 243e a nasl. OSP, generálny prokurátor podá mimoriadne dovolanie, ak zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon. V tejto súvislosti je potrebné prisvedčiť názoru žalobcu, obsiahnutom v jeho vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu, že nejednoznačný interpretačný výklad jednej vety túto podmienku nespĺňa, a vyslovenie vlastnej pochybnosti o správnosti jeho interpretácie („môže znamenať“) dokazuje, že aj samotný generálny prokurátor si uvedomoval nejednoznačnosť správnosti ním formulovanej interpretácie. Preto nemožno hovoriť o splnení podmienky uvedenej v citovanom ustanovení § 243 ods. 1 OSP, ktorá predpokladá jednoznačné presvedčenie generálneho prokurátora o porušení zákona.

Napokon za nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom označil generálny prokurátor nesúlاد záveru odvolacieho súdu o tom, že zmluvy uzavreté pred účinnosťou Obchodného zákonníka, ktoré neboli do jeho účinnosti splatené, sa majú posudzovať podľa Obchodného zákonníka... Takýto výsledok odvolacieho súdu však z textu rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 702) nevyplýva. Na strane 29 v druhom odseku rozsudku odvolací súd len interpretuje právnu úpravu podľa Obchodného zákonníka, avšak nevyjadruje svoj názor, že úverové zmluvy č. 13 a 237 sa majú posudzovať podľa Obchodného zákonníka. Z odseku 3 až 6 na strane 29 rozsudku naopak vyplýva, že odvolací súd spochybnil použitie Obchodného zákonníka a skonštatoval obdobu úpravy úverov v Hospodárskom zákonníku z hľadiska vysvetľovanej problematiky o absolútnych obchodoch.

Vzhľadom na uvedené sa dovolací súd nestotožnil s dôvodmi mimoriadneho dovolania, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, z pohľadu vznesených námietok. Dôvody, ktoré viedli odvolací súd k potvrdeniu rozsudku prvostupňového súdu, ktorý žalobe vyhovel, boli odvolacím súdom dostatočne objasnené v odôvodnení jeho rozhodnutia.

Z týchto dôvodov preto dovolací súd zamietol mimoriadne dovolanie v celom rozsahu podľa § 243b ods. 1 OSP a § 243b ods. 4 pred bodkočiarkou OSP v spojení s § 243i ods. 2 OSP.»

II.1.1 K dovolaciemu dôvodu podľa § 243f ods. 1 písm. b) OSP (iná vada konania)

Podľa § 243f ods. 1 písm. b) OSP mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti proti postupu najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v konaní o mimoriadnom dovolaní a proti jeho rozsudku č. k. 1 M ObdoV 3/2012-869 z 26. marca 2013 namieta „... viacnásobné porušenie svojho základného práva na súdnu

ochranu v spojení s ľudským právom na spravodlivý proces v dovolacom konaní pred Najvyšším súdom SR... predovšetkým absenciou odôvodnenia v okolnostiach prípadu skutkovo a právne relevantných okolností, t. j. dominantne namieta porušenie svojich základných práv nie v rozsahu odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR, ktoré sú v ňom uvedené, ale v rozsahu tých skutkových a právnych okolností, ku ktorým sa najvyšší súd v odôvodnení vôbec nevyjadril“.

Sťažovateľka namieta, že najvyšší súd ako dovolací súd sa nezaoberal dovolaním v celom rozsahu uplatnených dôvodov. Vo vzťahu k mimoriadnym dovolaním napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu a prvostupňového (krajského) súdu uvádza, že

- závery najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu uvedené v rozsudku č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011, ktorým potvrdil rozsudok krajského súdu (obdobne ako závery krajského súdu ako prvostupňového súdu uvedené v jeho rozsudku č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010, o ktorý ide), sú v absolútnom rozpore s vykonaným dokazovaním,

- najvyšší súd ako odvolací súd sa v rozsudku č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 relevantným spôsobom nevyrovnal so vznesenou (opakovanou) námietkou premlčania,

- v konaní, ktoré začalo na krajskom súde a skončilo napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, krajský súd nepriznal právny význam celému radu vykonaných dôkazov, v dôsledku čoho nesprávne vyhodnotil skutkový stav a v odôvodnení sa nevyrovnal s touto skutočnosťou.

Najvyšší súd ako dovolací súd v napadnutom rozsudku konštatoval neopodstatnenosť dovolacieho dôvodu podľa § 243f ods. 1 písm. b) OSP; podľa jeho názoru sa v doterajšom priebehu konania predovšetkým so zreteľom na postup najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 107/2010 a rozsudok z 31. mája 2011, ktorým potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010, nevyskytla iná vada.

Ústavný súd sa so záverom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v rozhodnutí o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, že v konaní a rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu, resp. v konaní a rozsudku krajského súdu, sa nevyskytla iná vada, nestotožňuje.

V tejto súvislosti poukazuje na to, že inou vadou konania uvedenou v § 243f ods. 1 písm. b) OSP, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je v mimoriadnom dovolaní namietaná, je procesná vada (error in procedendo). Za takú sa v judikatúre všeobecných súdov pritom jednoznačne považuje aj porušenie ustanovení o vykonávaní jednotlivých dôkazov, resp. o ich hodnotení. Jej základom je porušenie procesných ustanovení zákona upravujúceho občianske súdne konanie od začiatku až do jeho skončenia. Aj v zmysle záveru najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v napadnutom rozsudku „*v súdnej veci je nevyhnutné prihliadať na všetky rozhodnutia súdov nižších stupňov produkované v priebehu konania*“, pričom najvyšší súd venuje pozornosť predovšetkým mimoriadnym dovolaním napadnutému rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 (cca 33 strán textu, pozn.) a v súvislostiach aj týmto súdom potvrdenému rozsudku prvostupňového súdu (krajského súdu) č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010 (cca 3 strany textu, pozn.). Okrem toho sa odvoláva aj na rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-357 z 12. septembra 2005, ktorého odôvodnenie obsahuje komplexné zhrnutie kľúčových skutočností v prvom období konania vo veci, ktorý najvyšší súd ako odvolací súd svojím uznesením č. k. 4 Obo 150/2008-537 z 29. júna 2009 zrušil, pričom vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (od ktorého sa ďalej odvíja spomínaný rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010).

Najvyšší súd ako dovolací súd v napadnutom rozsudku v súvislostiach potvrdzujúceho rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 na adresu krajského súdu uviedol, že «*zo spisového materiálu vyplýva, že po tomto zrušovanom uznesení (uznesenie najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 4 Obo 150/2008-537 z 29. júna 2009, pozn.) súd prvého stupňa riadiac sa názorom súdu vyššieho stupňa iba doplnil dokazovanie o zistenie, či bol pôvodný úver podľa úverovej*

zmluvy č. 13 skutočne poskytnutý. Prvostupňovým súdom vykonané dokazovanie však nemalo vplyv na už skoršie závery o platnosti, resp. neplatnosti úverových zmlúv č. 13 a 237... Je síce pravdou, že prvostupňový súd nepojal do rozsudku č. l. 606 príslušné časti odôvodnenia svojho rozsudku č. l. 357. Z toho však nemožno vyvodiť, že nevychádzal z neplatnosti úverových zmlúv, zvlášť keď odvolací súd vo svojom obširnom zdôvodnení rozsudku č. l. 702 na strane 23 v druhom odseku túto skutočnosť taktiež vyhodnotil rovnakým spôsobom, keď uviedol, že: „Prvostupňovému súdu procesné možno vytknúť stručnosť rozsudku, ale na druhej strane s prihliadnutím na to, že – spor sa vedie veľmi dlho, bol prejednaný viackrát prvostupňovým súdom, hlavne v dôsledku zrušenia jeho rozsudku odvolacím súdom, ale aj súdom dovolacím. Pokiaľ dôsledne zainteresovaní na tomto spore poznali obsah spisov a listinné dôkazy ani jeho stručné odôvodnenie nespôsobilo jeho nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov.“. Tvrdenia generálneho prokurátora o tom, že odvolací súd konštatoval v uznesení č. l. 537 platnosť úverových zmlúv neobstojí nielen z uvedených dôvodov, ale tiež preto, že ak by odvolací súd v tomto svojom skoršom rozhodnutí skutočne konštatoval platnosť úverových zmlúv, nemohol by predsa vo svojom neskoršom rozhodnutí č. l. 702 konštatovať naopak ich neplatnosť, keďže sa skutková a právna situácia v období medzi ich vydaniaми nijako nezmenila, a doplnené dokazovanie v rámci prvostupňového konania sa týmito otázkami už nezaoberalo.».

Najvyšší súd ako súd odvolací v rozsudku č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011, ktorým potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010, vyhodnotil doplnené dokazovanie krajského súdu ako prvostupňového súdu, pričom uviedol:

„Prvostupňovému súdu procesne možno vytknúť stručnosť rozsudku, ale na druhej strane s prihliadnutím na to, že spor sa vedie veľmi dlho, bol prejednaný viackrát prvostupňovým súdom, hlavne v dôsledku zrušenia jeho rozsudku odvolacím súdom, ale aj súdom dovolacím. Pokiaľ dôsledne zainteresovaní na tomto spore poznali obsah spisov a listinné dôkazy ani jeho stručné odôvodnenie nespôsobilo jeho nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov. V zrušujúcich uzneseniach sú vyslovené tak rozdielne a nejasné

záväznú pre prvostupňový súd právne názory, ktoré pri najlepšej vôli boli z väčšej časti nerealizovateľné, pretože ani neboli jasne vyslovené.“

V prerokúvanej veci je však podľa názoru ústavného súdu celkom zjavné, že krajský súd mal po zrušení rozsudku z 12. septembra 2005 a vrátení veci na ďalšie konanie pri svojom ďalšom postupe rešpektovať právny názor vyslovený v zrušovacom uznesení najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 4 Obo 150/2008-537 z 29. júna 2009, v ktorom sa uvádza:

„Najvyšší súd na základe vyššie uvedeného konštatoval, že žalobca uznal svoj dlh voči žalovanému v Žiadosti o prevzatie pohľadávok z úverov na TOZ dňa 30. júna 1991, ako aj prípisom zo dňa 10. 12. 1998. Finančné prostriedky boli právnenému predchodcovi žalobcu poskytnuté platnými úverovými zmluvami č. 13 a č. 273. Uznanie dlhu žalobcom z úverov na TOZ má náležitosti relevantného právneho úkonu v zmysle ust. § 132 Hospodárskeho zákonníka. Tieto právne úkony sú urobené písomne, a to povinnou organizáciou, je v nich dostatočne určito vymedzený aj dôvod vzniknutého záväzku, teda, že ide o úver poskytnutý na TOZ a je vymedzený aj rozsah záväzku, s tým, že dlžník sa zaväzuje túto sumu splácať v dielčích splátkach stanovených žalovaným. Žalobca nepreukázal, že finančné prostriedky z úverových zmlúv nečerpal a nepreukázal, že plnenie, ktoré poskytol žalovanému, a ktorého vrátenia sa domáha predmetnou žalobou, bolo plnením na iné záväzky. Právnym následkom uznania dlhu je, že v prípade sporu veriteľ nemusí dokazovať, že v čase uznania dlh existoval, ani jeho výšku.

Dovolací súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí nariadil, aby odvolací súd sa vysporiadal s otázkou, či na základe sporných úverových zmlúv č. 13 a č. 273, boli aj skutočné finančné prostriedky poskytnuté právnenému predchodcovi žalobcu, prípadne v akej výške.

Najvyšší súd... na základe uvedeného napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. h) a ods. 2 O. s. p. zrušil a vec mu vracia na ďalšie konanie, v ktorom doplní dokazovanie v naznačenom smere a zároveň rozhodne i o trovách konania.“

Z uvedeného uznesenia najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 4 Obo 150/2008-537 z 29. júna 2009 teda vyplýva, že zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-357 z 12. septembra 2005 „podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 2 O. s. p.“, pretože „súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec, a preto nevykonal ďalšie navrhované dokazovanie“, t. j. zrušil ho „nielen“ pre procesné chyby, a vrátil „vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie“, ako to v ďalšom priebehu konania vykladá najvyšší súd ako súd odvolací, resp. najvyšší súd ako dovolací súd.

V zmysle štandardného výkladu § 226 OSP sa pod právnym názorom nerozumie len názor na právne posúdenie veci, ale výklad treba chápať širšie. So samotným nesprávnym právnym posúdením veci sú spravidla „spojené aj chýbajúce alebo chybné skutkové zistenia, neúplnosť dokazovania, ktorých doplnenie podmieňuje spravodlivé rozhodnutie včítane aplikácie príslušných ustanovení hmotného práva. Viazanosť prvostupňového súdu právnym názorom odvolacieho súdu platí len pre ten skutkový stav, z ktorého sa vychádzalo pri zrušení rozhodnutia. Zrušením pôvodného rozhodnutia sa vec vracia do stavu, aký tu bol pred vydaním rozhodnutia súdu prvého stupňa. Prvostupňový súd sa riadi intenciami zrušujúceho uznesenia, avšak naďalej postupuje podľa procesných predpisov. V konaní odstraňuje nielen vytýkané nedostatky, ale aj také, ktoré vytýkané neboli, a ktoré v procesnom postupe zistí. Doplní dokazovanie, prípadne niektoré dôkazy vykoná znova, ak neboli úplné alebo ak nastala procesná situácia, vyžadujúca takýto postup. Po splnení dôkaznej povinnosti a vyhodnotení dokazovania rozhodne znovu... Dôvody nového rozhodnutia, ktoré vychádza z odlišného názoru, než názor, z ktorého vychádzalo zrušujúce rozhodnutie, musia byť v novom rozhodnutí jasne uvedené“ (Občiansky súdny poriadok. Komentár. Bratislava: vydavateľ, 2009, bod 226 vysvetlivky, s. 570).

Krajský súd vzhľadom na uvedené mal podľa názoru ústavného súdu po vrátení veci v rámci ďalšieho konania zrušiť svoje uznesenie o skončení dokazovania, čo konštatoval napokon aj najvyšší súd ako dovolací súd v napadnutom rozsudku, a potom v dokazovaní (a tým vlastne v ďalšom konaní) pokračovať, resp. doplniť dokazovanie.

Z uvedených hľadísk (dôvodov) nemožno rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010 (pozostávajúci z necelých troch strán) považovať za rozsudok, ktorým sa tento súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal so zrušovacím uznesením najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu (č. k. 4 Obo 150/2008-537 z 29. júna 2009) z hľadiska právnych záverov, ktoré v ňom boli obsiahnuté a ktorými sa bol povinný riadiť pri svojom ďalšom postupe. Za týchto okolností potom nemožno označený rozsudok krajského súdu z 11. marca 2010 považovať za rozhodnutie, v ktorom sa ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s úlohou doplniť dokazovanie uloženou mu odvolacím súdom, a preto nie je podľa názoru ústavného súdu spôsobilý ani na to, aby mohol byť považovaný za konečné rozhodnutie v spore.

Jeho „stručnosť“ (ktorú konštatoval najvyšší súd ako odvolací súd i najvyšší súd ako dovolací súd) nemožno považovať za prednosť, ale za vadu, resp. za taký nedostatok, ktorý ohrozuje presvedčivosť rozhodnutia, predovšetkým pokiaľ ide o jeho odôvodnenie, za vadu, ktorú nemožno nijako ospravedlniť (hoci najvyšší súd toto rozhodnutie v konečnom dôsledku takto nevyhodnotil), pretože tieto nedostatky a nejasnosti sa týkajú zásadnej otázky, a to použitých dôkazných prostriedkov, ako aj hodnotenia dôkazov v rámci vykonaného doplnenia dokazovania.

Na druhej strane na právny názor vyslovený na s. 7 zrušovacieho uznesenia najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 4 Obo 150/2008-537 z 29. júna 2009 krajský súd v rozsudku č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010 nijako nereagoval, pričom táto skutočnosť (nereagovanie) sa nestala predmetom pozornosti najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu v rozsudku č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 (okrem kritiky na adresu jeho nejasnosti, pri rešpektovaní faktu, že iný senát odvolacieho súdu môže mať na vec iný názor; k tomu v ďalších súvislostiach pozri aj ďalej) a nestala sa ani predmetom pozornosti najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v uznesení č. k. 1 ObdoV 41/2011-794 z 29. februára 2012, ktorým zamietol dovolanie sťažovateľky proti rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011.

Túto vadu konania, resp. rozhodnutia, nepostrehol, a teda na ňu nereagoval ani najvyšší súd ako odvolací súd, ktorý potvrdil, teda akceptoval závery týkajúce sa doplnenia dokazovania tak, ako sú uvedené v rozsudku krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010 a v rozsudku č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 (ako aj závery, ktoré v ňom však fakticky absentujú), pričom sa snažil aj o rekapituláciu predchádzajúcich konaní v tomto smere. Je pritom pozoruhodné, že potvrdzujúci rozsudok najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 svojím rozsahom (17 strán, pozn.) vo veľkej miere prekračuje aj rozsah prvého meritórneho rozsudku krajského súdu vo veci (t. j. rozsudku č. k. 49 Cb 59/2000-89 z 28. septembra 2000, ktorý má necelé 4 strany).

Paradoxné je, že rozsudok najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu vo veci sp. zn. 1 Obo 107/2010 (z 31. mája 2011), ktorým potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010 (v poradí už štvrtý), vnáša podľa názoru ústavného súdu do postupu v namietanej veci a do rozhodovania o nej viac pochybností než očakávanej právnej istoty. Okrem iného totiž nahrádza aj pôvodné úvahy krajského súdu vlastnou značne protirečivou a „tvorivou“ interpretáciou skutkovej i právnej situácie v napadnutej veci.

Najvyšší súd ako súd odvolací v rozsudku č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 na jednej strane argumentuje v prospech neodôvodnenej stručnosti rozsudku krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010 znalosťou, resp. „*poznaním obsahu spisu a listinných dôkazov... dôsledne zainteresovaných na tomto spore*“ [zrejme ide o sudcov krajského súdu a najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu (jeho rôznych senátov 4Obo, 6Obo, 1Obo) i najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v období od začatia konania v roku 2000, ktorí o tomto prípade rozhodovali ako zákonní sudcovia]. Na druhej strane súčasne argumentuje nejasnosťou, rozdielnosťou a nerealizovateľnosťou záväzných právnych názorov najvyššieho súdu (ako odvolacieho alebo ako dovolacieho) obsiahnutých v jeho predchádzajúcich rozhodnutiach.

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v rozsudku krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010 nie je žiadna relevantná zmienka ohodnotení priebehu a stavu dokazovania obsiahnutého v predchádzajúcom rozsudku krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-357 z 12. septembra 2005, t. j. javí sa, akoby krajský súd opätovne rozhodol vo veci bez toho, aby svoje rozhodnutie založil aj na zohľadnení skutkových záverov, ktoré vyplynuli z predchádzajúceho priebehu konania a boli vyjadrené v rozsudku z 12. septembra 2005, ktorý bol súčasťou spisu, čo je z ústavného hľadiska len ťažko udržateľné a obhájiteľné. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že práve v období, keď došlo k zrušeniu rozsudku krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-357 z 12. septembra 2005 uznesením č. k. 4 Obo 150/2008-537 z 29. júna 2009 a vráteniu veci tomuto súdu na doplnenie dokazovania, došlo opatrením predsedníčky krajského súdu sp. zn. Spr. 3011/2009 zo 7. júla 2009 k zmene zákonného sudcu [REDAKOVANÉ] (samosudcu v tejto veci) a spis v predmetnej veci bol pridelený 10. júla 2009 do samosudcovského sporového obchodného oddelenia sudkyňi [REDAKOVANÉ] (na túto skutočnosť bolo poukázané aj v rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011). Táto zákonná sudkyňa po nariadení pojednávania na 14. január 2010 a „vykonaní doplnenia dokazovania“ vyhlásila rozsudok založený na doplnení listinných dôkazov do spisu 11. marca 2011 bez toho, aby vo svojom rozhodnutí aspoň deklarovala minimálnu súvislosť, t. j. vzťah so zrušeným rozsudkom krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-357 z 12. septembra 2005. Podľa názoru ústavného súdu bez riadneho vyhodnotenia vykonaných dôkazov, ako aj bez primeraného zohľadnenia, resp. vyrovnania sa s právnym názorom najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu treba takýto prístup hodnotiť ako krajne formalistický.

Najvyšší súd ako odvolací súd v rozsudku č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 napadnutom mimoriadnym dovolaním konštatuje:

«Predmetom odvolacieho konania bolo posúdenie vecnej správnosti rozsudku súdu prvého stupňa v intenciách dovolacieho rozsudku (či na základe sporných zmlúv č. 13

a č. 273 boli aj skutočne finančné prostriedky poskytnuté právnenému predchodcovi žalobcu, prípadne v akej výške, pozn.)...

Vec teda bola vrátená prvostupňovému súdu a opatrením predsedníčky krajského súdu (č. l. 539) prikázaná inému sudcovi..., ktorá doplnila, či zopakovala dokazovanie a to pripojením „Dohody...“

Prvostupňový súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z dokladov doložených do spisu, z doteraz vykonaného dokazovania, zisteného skutkového a právneho stavu obsiahnutého v rozsudkoch Krajského súdu v Bratislave, Najvyššieho súdu SR, ako súdu odvolacieho a konečne Najvyššieho súdu SR, ako súdu dovolacieho.»

V ďalšej časti označeného rozsudku najvyšší súd ako odvolací súd preberá doslovné znenie štyroch odsekov z rozsudku krajského súdu (cca 30 riadkov) „o doplnení, či zopakovaní dokazovania“, s ktorými sa bez problémov stotožňuje, a pokračuje:

„Odporca v odvolaní prvostupňovému súdu vytýka, že nesprávne stanovil, či vložil dôkaznú povinnosť účastníkov produkovať dôkazy a aj to, že navrhovateľ sa dostal do dôkaznej núdze. Odvolací súd konštatuje, že dôkaznú povinnosť v priebehu sporu si prvostupňový súd splnil. Zásadne platí, že účastník uplatňujúci účelne právo, má povinnosť v kontradiktórnom konaní produkovať (navrhovať) dôkazy, o ktoré svoje právo opiera, naopak účastníka, ktorý účelne bráni svoje právo zatažuje dôkazné bremeno preukázať, že jeho právo (plnenie v prospech neho) bolo oprávnené. Aj súd v snahe zistiť oprávnenosť nároku pri zabezpečení dôkazov správne spolupôsobil.

V spisoch sa nachádza doklad, keď odporca bol vyzvaný, aby predložil originály zmlúv č. 13 a 237, ako aj požiadavka navrhovateľa, aby predložil aj ostatné originály dokladov ktoré sa odvoláva (nie fotokópie). Neboli predložené dodnes (ani predložené nemohli byť), aj keď boli podstatným dôkazom v prospech odporcu a ich predloženie odporcu zatažovalo. Ostatné listinné dôkazy na ktoré sa odporca odvoláva, počnúc už svojím vyjadrením na návrh navrhovateľa (postúpenie pohľadávky, uznanie dlhu, dohoda o prevzatí pohľadávky, ale aj ostatné doklady), nemohli meniť právnu situáciu, ktorá tu bola založená zákonom. Obsah a naplnenie týchto pojmov a či boli naplnené sa ani nesnažil vysvetliť aj keď ich používal dosť chaoticky a tam, kde boli nepoužiteľné.“

Z argumentácie najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu uvedenej v citovanom odôvodnení rozsudku č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 vyplýva, že sa plne a bezvýhradne stotožnil s tým, ako krajský súd vykonal doplnenie dokazovania. Krajský súd síce vo svojom rozsudku uviedol, že „*vychádzal z dokladov doložených do spisu, z doteraz vykonaného dokazovania*“, ďalšie konkrétne skutočnosti o priebehu doterajšieho konania aj nad požadovaný rámec však fakticky doplnil najvyšší súd ako odvolací súd vo svojom obsiahlom rozhodnutí. Krajský súd sa v rámci doplnenia dokazovania obmedzil v podstate len na „*doloženie (listinných dôkazov) do spisu*“, prakticky bez ich akejkoľvek analýzy či hodnotenia. Z toho sa dá vyvodiť, že krajský súd nehodnotil listinné dôkazy v zmysle príslušných ustanovení (§ 125 OSP o dôkazných prostriedkoch, resp. § 132 OSP o hodnotení dôkazov), nie je teda jasné, aký význam treba pripísať jeho formulácii, že „*žalovaný jednoznačne nepreukázal poskytnutie finančných prostriedkov*“, a nie je jasné ani to, či výroková časť rozsudku nie je založená len na zistení, že odporca (sťažovateľka) v konaní nepredložil originály relevantných dokladov (čo podporuje aj záver obsiahnutý v rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu na s. 30). Inak povedané, nespôsobilé odôvodnenie rozsudku krajského súdu z 11. marca 2010 diskvalifikuje toto rozhodnutie z ústavného hľadiska ako celok.

Keďže podľa názoru ústavného súdu predovšetkým doplnenie dokazovania a spôsob vyhodnotenia získaných poznatkov (informácií), ako ich uviedol krajský súd v rozsudku č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010, neboli vykonané *lege artis*, tieto zakladajú inú vadu napadnutého konania. Výsledok a vyhodnotenie dokazovania pritom má kľúčový vplyv na záver o „*reálnom poskytnutí/neposkytnutí*“ finančných prostriedkov, ktoré je základným predpokladom vzniku neoprávneného majetkového prospechu ako zásadnej otázky v napadnutom konaní, t. j. má vplyv aj na správne právne posúdenie veci. Úvahy na tému dôkazného bremena uvedené v odôvodnení rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu ústavný súd tiež nepovažuje za jednoznačné.

Ústavný súd na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že v celom doterajšom priebehu konania (počas 13 rokov) sa vyskytujú dva rozdielne právne názory (názory rozdielných senátov najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu i najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu) na základné otázky v predmetnom spore. Tie sa prejavujú na jednej strane v rozhodnutiach o zamietnutí žaloby, na druhej strane v rozhodnutiach o vyhovení žalobnému návrhu a o povinnosti zaplatiť neoprávnený majetkový prospech. Aj a najmä preto má teda ustálenie dôkaznej situácie a presvedčivo odôvodnené rozhodnutie mimoriadny význam pre prijatie spravodlivého a presvedčivého konečného rozhodnutia. Vnútorne rozpory medzi vydanými rozhodnutiami spôsobujú ich nepresvedčivosť a nepreskúmateľnosť, čo považuje ústavný súd z ústavného hľadiska za neakceptovateľné.

II.1.2 K dovolaciemu dôvodu podľa § 243f písm. c) OSP (nesprávne právne posúdenie veci)

Podľa § 243f písm. c) OSP mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e OSP, ak rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Pod právnym posúdením veci treba (v súlade s konštatovaním najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho) „rozumieť činnosť súdu pri ktorej tento zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu úpravu na zistený skutkový stav. Pod nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak súd aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil... Nesprávne právne posúdenie môže byť spôsobilým dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok rozhodnutia odvolacieho súdu.“.

Najvyšší súd ako súd odvolací sa s touto námietkou vo svojom mimoriadnom dovolaní napadnutom rozsudku č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 vyrovnal takto:

„Ide tu o námietku, ktorej chýba právna logika a nespôsobilo to nijaké porušenie ústavných práv ani Dohovoru. Odvolací súd vychádza z toho, že inštitút premlčania je tak starý, ako samotné kodifikované súkromné právo. Krajský súd v uvedenom rozhodnutí sa s ním vypořiadal a to aj s tým, prečo k premlčaniu nemohlo dôjsť. Kvalifikovane, ani po právnej stránke, ani po skutkovej ani len napadnuté nebolo a ak zo strany bol nejaký iný názor, bolo ho treba uviesť. Žiaden súd právnu úpravu nemôže zrušiť, len jej aplikáciu, ale k tej nedošlo.“ Táto časť odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho je podľa názoru ústavného súdu vágna, nepresvedčivá a v uvedenom kontexte navyše aj nezrozumiteľná.

Sťažovateľka v sťažnosti konštatovala, že najvyšší súd ako odvolací súd v rozsudku č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 nezaujal žiadny právny záver k opakovanej námietke premlčania uplatnenej sťažovateľkou v priebehu konania, resp. k tomu, aký právny záver je vo vzťahu k tejto otázke relevantný – najmä so zreteľom na zrušovacie rozhodnutia vydané v doterajšom priebehu napadnutého konania.

Ústavný súd ďalej upozorňuje na právny názor najvyššieho súdu, ktorý je súčasťou potvrdzujúceho rozsudku najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011, podľa ktorého sa odvolací súd „... považuje za potrebné vyjadriť k rozsudku dovolacieho súdu z 29. septembra 2008 č. k. 1 ObdoV 66/2007-509“, pretože podľa neho «... do samotného sporu pri jeho ukončení značne zasiahol a bol v ňom (mal byť ním) vyslovený pre nižšie súdy záväzný právny názor. ... [dovolací] senát však nazval rozhodnutia prvostupňového súdu aj odvolacieho súdu za „arbitrárne“ a nepreskúmateľné...

Zákonné dôvody pre zrušenie rozsudku odvolacieho súdu dovolacím súdom tu neboli, pretože ani nebolo namietané vykonané dokazovanie, ale len odlišný právny názor, čo nie je dôvodom na zrušenie rozsudku odvolacieho súdu. V tomto prípade mal povinnosť dovolací súd postupovať podľa ustanovenia § 243b ods. 2 (v terajšom znení), ktorý znie takto:

„Ak dovolací súd dôjde k záveru, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia nebol dostatočne zistený skutkový stav, uznesením zruší napadnuté rozhodnutie. ak nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia spočíva len v nesprávnom právnom posúdení správne zisteného skutkového stavu, dovolací súd zmení napadnuté rozhodnutie.“

Znenie tohto ustanovenia bolo zavedené do OSP jeho novelou, zákonom z 23. septembra 2008 (schválená v parlamente, pozn.) č. 384/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Účinnosť táto novela nadobudla 15. októbra 2008 (15. októbra nadobudla aj platnosť, pozn.) a novela sa použije aj na veci začaté pred jeho účinnosťou [(ak nie je ďalej ustanovené inak, celé znenie citovaného ustanovenia, pozn. „(§ 272p ods. 1 tejto citovanej novely)“, správne má byť: § 372p, pozn.]

Podľa tejto novely bol povinný postupovať dovolací súd, ale nepostupoval. Podľa platnej a záväznej novely nepostupoval ani v tom, že pre zrušenie nepoužil novozavedenú formu rozhodnutia „uznesenie“ (pred novelou bol rozsudok), pričom aspoň procesné predpisy by taký orgán ako je dovolací súd dodržiavať mal.»

Znamená to, že v dovolacom konaní, v rámci ktorého bol vyhlásený rozsudok sp. zn. 1 ObdoV 66/2007 z 29. septembra 2008, najvyšší súd ako dovolací súd nemal použiť právnu úpravu, ktorá nadobudla účinnosť 15. októbra 2008, pretože v čase vydania tohto rozsudku mal postupovať podľa Občianskeho súdneho poriadku v aktuálnom platnom znení, t. j. v znení účinnom do 14. októbra 2008 (relevantnú právnu úpravu cituje nakoniec aj najvyšší súd priamo v odôvodnení napadnutého rozsudku). Ide teda o elementárne nesprávny právny názor prezentovaný najvyšším súdom ako odvolacím súdom v rozsudku č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011, ktorý tvorí súčasť jeho odôvodnenia a ktorý v konečnom dôsledku mohol mať vplyv aj na jeho výrok.

Uvedený právny názor najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu vyjadrený v jeho rozsudku sp. zn. 1 Obo 107/2010 z 31. mája 2011 je fakticky/akoby ospravedlnením postupu krajského súdu, ako aj obsahu jeho sporného rozsudku č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010 (najvyšší súd ako odvolací súd v rozsudku č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011, ako aj najvyšší súd ako dovolací súd v rozhodnutí o mimoriadnom

dovolání generálního prokurátora č. k. 1 M ObdoV 3/2012-869 z 26. marca 2013 pripúšťajú, že tento rozsudok je príliš „stručný“, čo im však nebráni akceptovať túto jeho podobu). Krajský súd ako prvostupňový súd sa v ňom podľa názoru ústavného súdu vôbec nevyrovnal s uznesením najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 4 Obo 150/2008-537 z 29. júna 2009, ktorý zrušil jeho rozsudok vo veci č. k. 49 Cb 59/2000-357, s právnou argumentáciou a s právnymi závermi vyjadrenými v tomto uznesení (ktoré sa zjavne netýkali iba doplnenia dokazovania) ani procesne, ani materiálne. V uvedenej súvislosti pritom nesprávne interpretoval, resp. neuplatnil príslušné právne predpisy vzťahujúce sa na procesný postup (dokazovanie a hodnotenie dôkazov) a na rozhodovanie, ktoré musí v danej procesnej situácii aplikovať.

Pri skúmaní existencie dovolacieho dôvodu podľa § 243f ods. 1 písm. c) OSP v námietke obsiahnutej v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora najvyšší súd ako dovolací súd nezistil odkaz na konkrétne porušenie zákona, resp. zistil nejednoznačnosť v samotnej formulácii („môže v súvislostiach tohto rozhodnutia znamenať“). Najvyšší súd ako dovolací súd v tejto časti odôvodnenia napadnutého rozsudku venuje viac (neprimerane) pozornosti formálnej stránke ako obsahu tejto námietky generálneho prokurátora.

Podľa názoru ústavného súdu každá námietka (dovolací dôvod) môže byť prezentovaná aj v podobe zovšeobecnenia (zovšeobecneného argumentu). Nemožno sa paušálne stotožniť so stanoviskom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu o tom, že nejednoznačný interpretačný výklad jednej vety nespĺňa podmienku – aj jedna veta môže spĺňať podmienku, že bol porušený zákon („zo zákona je vylúčené, že by došlo k skutočnému poskytnutiu finančných prostriedkov z úveru“).

Najvyšší súd ako dovolací súd pri rozhodovaní o mimoriadnom dovolaní podobne postupoval pri skúmaní námietky generálneho prokurátora o právnej kvalifikácii záveru najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu („*zmluvy uzavreté pred účinnosťou Obchodného zákonníka, ktoré neboli do jeho účinnosti splatené, sa majú posudzovať podľa Obchodného*

zákonníka“). Podľa názoru ústavného súdu bolo úlohou najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sa v tomto kontexte predovšetkým zaoberať otázkou, či a aký vplyv mohol mať/mal tento právny názor najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu na rozhodnutie vo veci samej z hľadiska v ňom obsiahnutej právnej kvalifikácie. Prezentovaný názor najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu k uvedenému vyjadreniu – „*len interpretuje... avšak nevyjadruje svoj názor*“ – je ústavne neudržateľný, pretože nemožno obhájiť tézu, že kto interpretuje, nevyjadruje svoj právny názor; právo je totiž z hľadiska svojej povahy interpretatívne.

II.1.3 Závery

Najvyšší súd ako súd dovolací pri preskúmaní mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora dospel k záveru, že rozsudok najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 je ústavne akceptovateľný. Podľa názoru ústavného súdu tento záver neobstojí.

Podľa názoru ústavného súdu je totiž rozsudok najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 svojím obsahom protirečivý a nejednoznačný. Táto protirečivosť vyplýva zo snahy konvalidovať príliš „stručné“ – z tohto dôvodu neakceptovateľné (nepresvedčivé) rozhodnutie krajského súdu – a prakticky nahradiť jeho nedostatky vlastnou rekapituláciou argumentácie, resp. dokazovania, obsiahnutej predovšetkým v rozsudku krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-357 z 12. septembra 2005. Najvyšší súd ako odvolací súd sa pritom nezaoberal vážnymi nedostatkami doplnenia dokazovania, resp. odôvodnenia rozsudku krajského súdu.

Prvostupňový rozsudok krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010 potvrdený rozsudkom najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 sa podľa názoru ústavného súdu z hľadiska požiadaviek kladených na odôvodnenie rozhodnutia vyznačuje predovšetkým ústavnoprávnou neakceptovateľnosťou, z hľadiska dodržania ústavnoprocených pravidiel *prima facie*

je chybný a nedostatočný, a to nielen z dôvodu svojej stručnosti eliminujúcej jeho celkovú výpovednú hodnotu, ale najmä z dôvodu opomenutia vykonania základných procesných úkonov, keď nielenže nezrušil uznesenie o skončení dokazovania (obe tieto skutočnosti pritom uvádza aj napadnutý rozsudok, ale bez toho, aby z nich bol vyvodенý príslušný záver), ale ho formálne „iba doplnil“ o zistenie, či bol pôvodný úver podľa úverovej zmluvy skutočne poskytnutý. Nenapĺňa ani relevantné procesné ustanovenia o vykonávaní dôkazov a o ich hodnotení, pretože zo strohých „minimalistických“ formulácií nie je jasné, kde a ako nadväzuje na doteraz vykonané dokazovanie, so zreteľom na kľúčový fakt, že v doterajšom priebehu konania rozhodnutie krajského súdu a rozhodnutia najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho či dovolacieho oscilovali medzi dvomi právnymi názormi, na odôvodnenie ktorých nevyhnutne vplýva aj dokazovanie a vyhodnotenie dokazovania uskutočnené *lege artis*.

Najvyšší súd ako súd odvolací, aj ako dovolací súd a nakoniec aj ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní pri zisťovaní a vyhodnocovaní nedostatkov v postupe a pri rozhodovaní krajského súdu ako prvostupňového súdu nebol dôsledný a rezignoval na ich nápravu.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd hodnotí postup najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012 a jeho napadnutý rozsudok z 26. marca 2013, ktorým zamietol dovolanie, ako nezodpovedajúci požiadavkám vyplývajúcim z obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasťou uvedených práv je totiž nepochybne aj požiadavka, aby sa príslušný všeobecný súd v konaní právne korektným spôsobom, presvedčivo, zrozumiteľne a jednoznačne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj s kľúčovými právnymi otázkami – v uvedenom prípade s vyhodnotením existencie oboch zmienených dovolacích dôvodov, t. j. inej vady konania a nesprávneho právneho posúdenia veci (chápaných vo vzájomných súvislostiach) – vo vzťahu k potvrdzujúcemu rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 1 Obo 107/2010-702

z 31. mája 2011, v priamej súvislosti s napadnutým, svojou povahou „konečným“ rozsudkom krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010 (ale v konečnom dôsledku aj s ďalšími označenými rozhodnutiami prijatými v rámci celého doterajšieho priebehu napadnutého konania vo veci sp. zn. 49 Cb 59/2000).

Na základe všetkých uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu č. k. 1 M ObdoV 3/2012-869 z 26. marca 2013 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 M ObdoV 3/2012 a jeho rozsudkom z 26. marca 2013 bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zároveň v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde

rozhodnúť o jeho zrušení a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľky aj vrátiť vec v zmysle § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde najvyššiemu súdu na nové prerokovanie (bod 2 výroku nálezu). Po zrušení napadnutého rozsudku a vrátení veci na ďalšie konanie bude najvyšší súd povinný opätovne rozhodnúť o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, pričom bude viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). V danom prípade bude preto povinnosťou najvyššieho súdu – s prihliadnutím na závery uvedené v časti II tohto nálezu – ústavne akceptovateľným spôsobom sa vyrovnáť s ústavnoprávnymi otázkami procesnoprávneho aj hmotnoprávneho charakteru, s dôvodmi a s argumentáciou uvedenými v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora [predovšetkým vo vzťahu k rozsudku najvyššieho súdu č. k. 1 Obo 107/2010-702 z 31. mája 2011 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-606 z 11. marca 2010 (v súvislostiach uznesenia najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 4 Obo 150/2008-537 z 29. júna 2009), a v neposlednom rade s rozsudkom krajského súdu č. k. 49 Cb 59/2000-357 z 12. septembra 2005], to znamená aj s otázkou aplikovateľnosti relevantných právnych predpisov na vec sťažovateľky, pričom ústavný súd týmto nijako neprejudikuje budúce rozhodnutie najvyššieho súdu (výsledok) v tejto veci.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním pred ústavným súdom advokátom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]. V zmysle s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2013 (prevzatie a príprava veci a spísanie sťažnosti) patrí odmena 130,16 €, čo spolu s režijným paušálom 7,81 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 137,97 €. Za dva úkony patrí právnenému zástupcovi 275,94 €. Túto sumu ústavný súd zvýšil o 20 % DPH na 323,50 €. Priznal tiež odmenu za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2015 (vyjadrenie sťažovateľky k vyjadreniu najvyššieho súdu) v sume 139,83 €, ako aj režijný paušál 8,39 €, pričom túto sumu tiež zvýšil o 20 % DPH na sumu 177,84 €.

Celkové trovy konania tak predstavujú sumu 501,34 €, ktorú je najvyšší súd povinný uhradiť sťažovateľke na účet jej právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP; bod 3 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2015